

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Bakıdan qaçırılıb işid-ə verilən uşağı atasına pulla satırlar
yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 11 avqust 2016-cı il Cümə axşamı № 175 (6496) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Azərbaycanın çevik addımları Ermənistanın izolyasiyasını gücləndirib

İşğalçı ölkədə fəklənmə perspektivi ilə bağlı narahatlıq artır; müdafiə nazirinin açıqlaması Ermənistanın siyasi mühitini qarışdırdı...

yazısı səh.9-da

Keçmiş MTN əməkdaşının havadarlıq etdiyi əcnəbi Bakıda tarixi binanı sökür

yazısı səh.10-da

"Türk axını" gündəmə qayıdır - enerji maraqlarımıza təhlükə varmı?

yazısı səh.9-da

Zülfüqarlı qardaşlarının əlindən zorla alınan zavodda məzhəkə

yazısı səh.10-da

Türkiyə Fətullah Güləni Rza Zərrəbə güzəştə gedə bilərmə?

yazısı səh.3-da

Bakı Zooparkının qızmar yay günü - ərəb turistlər buranı da ziyarət edir

yazısı səh.13-da

Ekspertlər problemlə kreditlərdən yeni çıxış yolu göstərdilər

yazısı səh.4-da

Azərbaycanda intiharlar niyə gəncleşib? - araşdırma

yazısı səh.4-da

Gələcə ildən elektron ticarətdən də vergi tutulacaq

yazısı səh.10-da

"Qara Qarayev"də ikimərtəbələrin yerində 16 mərtəbəli binalar tikiləcək

yazısı səh.12-da

Ölkədə qızıl medal alanların sayı ildən-ilə niyə azalır?

yazısı səh.15-da

Rusiya lideri satellit ölkənin başçısını öz ayağına çağırdı - səbəb

PUTİNDƏN SƏRKİSYANA QARABAĞ İSMARİŞİ - BAKI DANİŞİQLARI MOSKVADA DAVAM ETDİRİLDİ

Ermənistan prezidenti Kreml başçısına "hazırq" dedi; Rusiyaya yola düşməzdən öncə Sərkisyan Milli Təhlükəsizlik Şurasının aparatını niyə buraxıb? Rus nəşrindən ilginç iddia: "Qarabağ anlaşmasını Qərb kəşfiyyatı pozub..."

musavat.com
Təgrül İsmayil

yazısı səh.3-da

Regionda yeni güc mərkəzi yaradıla bilər - Bakı, Ankara və Moskva bir arada

Ekspertlər son durumu dəyərləndirir; Rauf Mirqədirov: "Türkiyə-Rusiya müttəfiqliyi ən çox Qərbə mesajdır"

yazısı səh.8-da

Deputat Rüşət Quliyevın sələmə pul verməsini təsdiqləyən sənəd ortaya çıxdı

yazısı səh.6-da

Sülhəddin Əkbər: "Bundan sonra regionda çox ciddi proseslər gedəcək"

yazısı səh.7-da

Vahid Mustafayev: "Hər gün maliyyə itkiləri ilə üzləşirik"

yazısı səh.6-da

11 avqust 2016

Prezident Qəbələdə bir sıra obyektlərin açılışında iştirak edib

Prezident İlham Əliyev avqustun 10-da Qəbələ rayonuna səfər edib. AzərTAc-ın məlumatına görə, səfər zamanı dövlət başçısı Qəbələdə Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə inşa olunan uşaq bağçasının açılışında iştirak edib. Dövlət başçısına məlumat verilib ki, hazırda Qəbələ rayonunda 24 məktəbəqədər təhsil müəssisəsi fəaliyyət göstərir. Həmin müəssisələrdə 860 uşaq təhsil alır. Rayonun tələbatını nəzərə alaraq Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə 100 yerlik daha bir yeni məktəbəqədər təhsil müəssisəsi inşa olunub.

Bundan başqa, dövlət başçısı Qəbələ ASAN-Xidmət regional mərkəzinin və Yeni Azərbaycan Partiyası Qəbələ rayon təşkilatının yeni inzibati binasının açılışlarında da iştirak edib.

Attestatla xarici universitetlərə qəbul olanlara bəd xəbər

“Bəzi təhsil şirkətləri telekanallarda reklam aparır ki, attestatla xarici universitetlərə qəbul olan tələbələrin diplomlarının tanınmasına Təhsil Nazirliyi zəmanət verir. Bu, yanlışdır, bəyan edirik ki, belə bir zəmanəti heç bir şirkət Təhsil Nazirliyindən almayıb”.

APA-nın məlumatına görə, bunu Təhsil Nazirliyinin ictimaiyyətlə əlaqələr sektorunun müdiri Cəsarət Valehov deyib. Onun sözlərinə görə, bu, insanları aldatmaq və şirkətlər subyektiv maraqlarını qorumaq üçün Təhsil Nazirliyinin adından istifadə edir: “Zəmanətin verilməsi hüquqi prosesdir. Təhsil Nazirliyi tərəfindən həmin şirkətlərlə bağlı müraciət olarsa, hüquqi çərçivədə cəzalar tətbiq oluna bilər. İnsanlar saxta zəmanət adı ilə işbazların toruna düşməsinlər. Bu məsələ ilə bağlı ciddi narahatlıqlarımız var. Təhsil Nazirliyi tələbələrin xaricdə oxuması ilə bağlı xaricdə təhsil üzrə dövlət proqramından, dövlətlərarası təqaüd proqramından başqa heç bir şirkətlə əməkdaşlıq etmir”.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

“Qaya Mətbuat Yayımı” MMC!

- İstənilən qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:
- Əgər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;

- Mətbuatı aldıqdan sonra abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;

- Tirajınızda lazım göldikdə dəyişikliklər etmək;
Ən başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan “Yeni Müsavat” - 0.60 AZN və bundan əlavə 2500 adda yerli və xarici nəşrlər.

- Abunə yazılmaq üçün uzatma getmək lazım deyil.

Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:

Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22

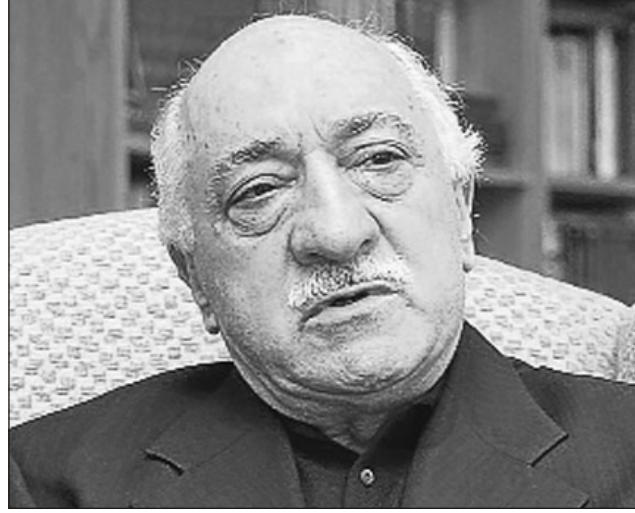
- Respublikanın digər böyük şəhərlərinə də abunə qəbul olunur.

Türkiyədən ABŞ-a xəbərdarlıq: “Gülən verilməsə, iki ölkənin münasibətləri pozulacaq”

«Hazırda dövlət çevrilişinə cəhdə bağlı 216 fərari əsgər var. Onlar və onlarla əlaqədə olanlar müxtəlif cinayətlərə əl ata bilərlər». Bunu Türkiyə baş nazirinin müavini Numan Kurtulmuş “Haber-türk” televiziyasına müsahibəsində deyib.

Numan Kurtulmuş qeyd edib ki, bundan sonra baş verə biləcək təhlükəli proseslərin qarşısını almaq üçün ayıq-sayıq olmaq lazımdır. “Dövlət də bütün strukturları ilə oyanıq bir vəziyyətdədir və bundan sonra baş verə biləcək hər bir təhlükəni sovuşdurmaq üçün hazır vəziyyətdədir. Bundan sonra bütün dövlət orqanlarını bu adamlardan təmizləyəcəyik”, - deyərək baş nazirinin müavini bildirdi.

O bildirib ki, dövlətin çevriliş yolu ilə ələ keçiriləcək bir mexanizm olmaqdan çıxarılaraq, xidmət ediləcək formasına çevrilməsi üçün demokratik islahatlar aparılmalıdır: “Bundan sonra nə edəcəyik? Görüləcək işlərdən biri dövlətin bütün strukturlarını bu adamlardan təmizləməkdir. Bu işlər uzun

müddətə başa çatdırıla bilər. Lakin heç bir mərhəmət bəsləmədən FETÖ içində və kənarında, onunla bağlılığı olan hər kəsin bu hadisələrə görə hesab verməsi lazımdır”.

Türkiyə hökumətinin rəsmisi qeyd edib ki, 15 iyul hadisələri cümhuriyyət tarixinin ən qaranlıq səhifələrindən biri olub və ölkə uçurumun kənarından dönüb. Lakin bununla belə, Numan Kurtulmuş dövlət çevrilişinə cəhd təşəbbüsünün bir daha

təkrarlanacağına inanmadığını bildirib. O, Fətullah Gülenin ABŞ-dan Türkiyəyə ekstradisiyası barədə də danışıb. Baş nazirinin müavini qeyd edib ki, əgər ABŞ Güleni Türkiyəyə verməsə, böyük səhvə yol vermiş olacaq. Birləşmiş Ştatlar bununla Türkiyə-ABŞ münasibətlərindən biri olub və ölkə uçurumun kənarından dönüb. Lakin bununla belə, Numan Kurtulmuş dövlət çevrilişinə cəhd təşəbbüsünün bir daha

Avropa Birliyindən Putin-Ərdoğan görüşünə reaksiya

Avropa Birliyi Komissiyasının rəsmi nümayəndəsi Mina Andreyeva Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla Rusiya prezidenti Vladimir Putin arasında baş tutan görüşdən danışıb. Axar.az xəbər verir ki, AB rəsmisi görüşün bölgədə sabitliyin bərpa olunmasında və Suriyadakı böhranın həllində mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini deyib. O, Suriyadakı savaşın məhz sülh yolu ilə həll olunacağına inandığını bildirib.

AB Komissiyasının xarici siyasət spikerlərindən Maja Kocijancic FETÖ-nün hərbi çevrilişə cəhd etməsi ilə bağlı danışıqdan həm Türkiyə hökumətinin, həm də Fətullah Gülenin mövqeyinə əsasən, araşdırma apardığını qeyd edib. Avropa Birliyi Komissiyasının rəsmi nümayəndəsi Mina Andreyeva Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla Rusiya prezidenti Vladimir Putin arasında baş tutan görüşdən danışıb.

AB rəsmisi görüşün bölgədə sabitliyin bərpa olunmasında və Suriyadakı böhranın həllində mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini deyib. O, Suriyadakı savaşın məhz sülh yolu ilə həll olunacağına inandığını bildirib.

Türkiyədə çevrilişdən sonra general prezident olacaqmış

Türkiyədə hərbi çevriliş cəhdi baş tutacağı halda, həmin vaxt Türkiyə Ali Hərbi Şurasının üzvü olan Hava Qüvvələrinin sabiq komandanı Akın Öztürk prezident olacaqmış. APA-nın “Hürriyyət” qəzetinə istinadən verdiyi məlumata görə, bu, prokurorluq orqanlarının apardığı istintaq zamanı üzə çıxıb.

Araşdırmalar nəticəsində məlum olub ki, hərbi çevriliş cəhdi baş verən gün - iyulun 15-də TRT telekanalında bəyanat oxunan “Yurdda Sülh Şurası”nın sadəcə adı olub. İstintaqın hazırkı mərhələsində “Yurdda Sülh Şurası”nın üzvlərinin konkret kimlərdən ibarət olduğu barədə hər hansı məlumat əldə edilməyib. Çevriliş planını isə Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah reisi Hulusi Akann kəskin müqavimət göstərməsi pozub.

İstintaqın gəldiyi nəticəyə görə, H. Akar razılıq verərdisə, hərbi çevriliş baş tutacağı təqdirdə onun Baş Qərargah reisi kimi vəzifəsinin icrasını davam etdirməsi, Silahlı Qüvvələrin Baş Qərargah rəisinin müavini Yaşar Gülerin yerinə isə general Mehmet Dişlinin gətirilməsi nəzərdə tutulubmuş.

Rusiya polisi Lənkəranskinin 5 adamını həbs etdi

Rusiya Daxili İşlər Nazirliyinin Sverdlovsk vilayəti üzrə Baş İdarəsinin mətbuat xidməti “qanuni oğru” Rövşən Lənkəranskinin himayəçiliyi ilə Uralda fəaliyyət göstərən qruplaşmanın saxlanılmasını əks etdirən video yayıb.

Modern.az-ın məlumatına görə, Rusiya mediası iddia edir ki, qruplaşma iş adamlarından külli miqdarda pul və əmlak ələ keçirməklə məşğul olub. “Qanuni oğru”nun adamları yığıncaq üçün Nijni Tagilə toplaşmışlar. Polis bu görüşdən xəbərdar olub və qəfildən basqın edilib. Əməliyyat zamanı yığıncağa toplaşanlar müqavimət göstərmişlər. Qruplaşmanın üzvləri bunlardır: Xıdır Q. 1970-ci il təvəllüdü, İlkin A. 1995-ci il təvəllüdü, Orxan M. 1992-ci il təvəllüdü, Asim A. 1994-cü il təvəllüdü, Telman B. 1987-ci il təvəllüdü. Onların hər biri barəsində həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Xəbərdə bildirilir ki, dəstənin fəaliyyətindən yerli sakinlərin çoxu məlumatlı olsalar da, qorxularından səslerini çıxara bilməyiblər. Mülkləri və pulları əllərindən alınan biznesmenlər isə məhv ediləcəkələrindən çəkinməklərdən hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət etməyiblər.

Yanmış təyyarədən sağ çıxan sərnəşin lotereyada 1 milyon uddu

Dubay hava limanında baş vermiş yanğından bir həftə sonra təyyarənin sərnəşlərindən birinin bəxti üzünə gülüb. Onun lotereyada 1 milyon dollar udması barədə xarici KİV məlumat yayıb.

Məhəmməd Bəşir Əbdül Xadar “Boinq-777”dəki 300 sərnəşdən biri olub. Xəbər verildiyi kimi, təyyarə Dubayda yerə enən zaman yanmış. Alov təyyarəni bürüyən kimi ekipaj üzvləri və sərnəşlər sağ-salamat təxliyə ediliblər. Yanğının söndürülməsi zamanı yanğınsöndürənlərdən biri həlak olub.

Bu hadisədən altı gün ötdükdən sonra yanan təyyarənin sərnəşini olan 62 yaşlı hindliyin lotereyada bəxti gətirib. Xoşbəxt 0845 sayılı lotereya biletini əldə etmədən öncə hindli ailəsi ilə birgə Cənubi Hindistana necə səfər etmək barədə düşünürmüş: “Mən Dubayda 37 il işlədim və həmişə hiss edirdim ki, bu, mənim ölkəmdir. Hər zaman sadə həyat tərzi sürmüşəm, indi isə təqaüdə çıxmaq vaxtıdır”.

“Hiss edirəm ki, Allah mənə ikinci həyatı verdi, mən o qəzayı yaşadım. Bu pulla mənə xeyir-dua verdi ki, mən arta bilim, yaxşı işlər görə bilim. Bilirdim ki, Allah mənə hansısa konkret hədəfə görə xilas etdi. Ehtimal ki, bu məhz odur” - Məhəmməd Bəşir Əbdül Xadar əlavə edib.

İndi mükafatın sahibi, dediyinə görə, vətəne qayıtmağa və köməyə ehtiyacı olanlara yardım etməyə hazırlaşır.

Rusiya lideri satellit ölkənin başçısını öz ayağına çağırdı - səbəb

Dünən Ermənistan prezidenti Serj Sərkisyan işgüzar səfərlə Moskvada olub. Səfər prezidentlərin Bakı sammiti və Ərdoğan-Putin görüşündən dəhşətli sonraya təsadüf eləməsi ilə ikiqat diqqətdə idi.

Rəsmi məlumatlara görə, Sərkisyan Rusiyaya prezident Vladimir Putinin dəvəti ilə yollanıb. Lakin Serj Sərkisyanın yaxın mənbəyə istinadən verilən məlumatlara görə, əslində erməni prezident özü Putinlə görüşə can atıb. Səbəb də prezidentlərin Bakı zirvəsi və Ərdoğan-Putin təmasından sonra yaranan yeni situasiya, ortaq əməkdaşlıq layihələri və Ermənistanın bu layihələrdən kənarında saxlanması perspektivi və əlbəttə ki, regiondakı son geosiyasi və geoiqtisadi gelişmələrin Qarabağ məsələsinə təsirləri ilə bağlı İrəvanın keçirdiyi narahatlıqdır.

Yada salmaq ki, Rusiya və Ermənistan prezidentləri sonuncu dəfə iyun ayında Sankt-Peterburqda, Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan prezidentlərinin Qarabağ probleminə həsr olunmuş üçtərəfli görüşü çərçivəsində bir araya gəliblər. Həmin görüşün yekununda Qarabağa dair yalnız ümumi bəyanat qəbul edilib.

Bakı sammiti ərəfəsində isə Kreml başçısı AzərTAc-a müsahibəsində bildirmişdi ki, Rusiya münaqişə tərəflərinə hansısa həll variantını sınımağa hazırlaşmır, həll variantını tərəflər özləri tapmalıdır və Rusiya həmin anlaşmanın reallaşması üçün qərarlıdır. Bu da o anlama gəlir ki, Rusiya öz satellitinə Qarabağ məsələsində hələ ki təzyiqlənmə fikrində deyil.

Bakıda isə Rusiya lideri əlavə olaraq demişdi ki, həll modeli ələ olmalıdır ki, nə Azərbaycan, nə də erməni xalqları özlərini məğlub kimi hiss etməsinlər. Bundan başqa, V.Putin Dağlıq Qarabağ məsələsinin Kreml tərəfindən inhisara alınması haqda yayılan fikirləri də təkzib eləmişdi.

Erməni qaynaqlarının bildirdiyinə görə, dünənki görüşdə ilk növbədə siyasi, iqtisadi məsələlər, o sırada Avrasiya məkanında baş verən proseslərin müzakirəsi gözlənilirdi. Prezidentlər həmçinin aktual beynəlxalq və regional problemlər üzrə də fikir mübadiləsi aparmalı idilər. Təbii ki, əsas müzakirə mövzuları sırasında Qarabağ məsələsi də olub.

"RIA-Novosti" agentliyinin görüşlə bağlı analitik məqaləsində isə Sərkisyanın məhz Qarabağa görə Moskvaya çağırıldığı bildirilir. Məqalədə deyilir ki, Ermənistanda vəziyyət mürəkkəbdir, bəzi müxalifət partiyaları Qərbdən ciddi maliyyə dəstəyi alır və indiki hakimiyyəti devirməyə çalışır, bu isə Qarabağ münaqişəsinə cəlb olunmuş ölkə üçün sadəcə olaraq, intihar demək olardı (virtualaz.org).

"Serj Sərkisyanın İrəvanda silahlı qiyamın yatırılmasında göstərdiyi qətiyyət belə deməyə əsas verir ki, Ermənistan rəhbəri iqtisadiyyatla bağlı ciddi addımlara hazırdır və Putinə konkret təkliflər çatdıracaq. Görüşün əsas mövzusu isə Qarabağ olacaq" - məqalədə vurğulanır.

"RIA Novosti" bildirir ki, aprel döyüşlərindən sonra Putin

Putindən Sərkisyanı Qarabağ

İsmarışı - Bakı danışıqları

Moskvada davam etdirildi

Ermənistan prezidenti Kreml başçısına "hazırq" dedi; Rusiyaya yola düşməzdən öncə Sərkisyan Milli Təhlükəsizlik Şurasının aparatını niyə buraxıb? Rus nəşrindən ilginç iddia: "Qarabağ anlaşmasını Qərb kəşfiyyatı pozub..."

Qarabağ məsələsində əsas söz sahibinə çevrilib. Bu isə Vaşinqtonda çoxlarının xoşuna gəlir. "Ona görə də erməni KİV-lərində Rusiyanın guya Ermənistanı satdığı haqda təbliğat başlanılıb, daha sonra Qərb xüsusi xidmət orqanları İrəvanda silahlı qiyam təşkil edərək Əliyevlə Sərkisyan arasında ilkin razılaşmanı pozub" - yazıda iddia olunur. Kremlə bağlı Rusiya agentliyi daha sonra yazır ki, bunun nəticəsində Ermənistan prezidenti üçün Azərbaycana güzəştə getmək çətinləşib və Serj Sərkisyanın dünənki görüşdə Putinə məhz bu situasiyanı çatdırdığı idir.

Yada salmaq ki, İrəvanda polis polkunun binasının ələ keçirilməsi Qarabağ müharibəsinin iştirakçılarından ibarət silahlı qrup törətsə də, Qərbin maliyyələşdirdiyi KİV-lər və QHT-lər bu qiyama dəstək verib, Qərbdən maliyyələşən qruplar silahlılara dəstək olaraq aksiyalar təşkil edib.

Maraqlıdır ki, Moskvaya yola düşən gün Serj Sərkisyan Milli Təhlükəsizlik Şurasının aparatını buraxıb. Məlumatlara görə, Sərkisyan Ermənistan prezidenti aparatının rəhbərinə və Milli Təhlükəsizlik Şurasının katibinə sentyabrın 1-dək Milli Təhlükəsizlik Katibliyinin nizamnaməsini təqdim etməyi tapşırıb.

Rusiya qaynaqlarının xəbərinə görə, dünən Moskvada baş

tutan görüşdə Serj Sərkisyan öncə rusiyalı həmkarına Qarabağ məsələsində göstərdiyi "siyasi və diplomatik səylərə görə" minnətdarlıq edib. "Vladimir Vladimiroviç, mən Dağlıq Qarabağ probleminin siyasi-diplomatik həllində göstərdiyiniz səylərə şəxsən Sizə, Rusiya tərəfinə minnətdarlıq etmək istəyirəm. Əlbəttə ki, burada olduqca vacibdir ki, əldə olunan anlaşmalar həyata keçirilsin. Biz buna hazırıq" - Sərkisyan deyib. O, həmçinin dəvətə görə Putinə təşəkkürünü bildirib.

Putin isə görüşün əvvəlində Serj Sərkisyanı Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevlə Bakıda danışıqlarının nəticələri barədə məlumat verəcəyini bildirdi. "Biz Bakıda prezident İlham Əliyevlə görüşdük. Və əlbəttə ki, bu mövzuda - Dağlıq Qarabağ nizamnaməsindən yan keçmə bilməzdik. Aydın ki, mən Bakıda söhbətimizin nəticələri barədə sizə məlumatlandıracağam" - Rusiya dövlət başçısı deyib.

Danışıqlar zamanı dar çərçivədə Kreml başçısı həmçinin bildirdi ki, Ermənistanın Avrasiya İqtisadi Birliyinə inteqrasiyası yaxşı nəticələr verir. "Ermənistan Güney Qafqazda bizim strateji tərəfdaşımızdır və biz ardıcıl surətdə müttəfiqlik əlaqələri qururuq", - deyərək Rusiya prezidenti qeyd edib. Öz növbəsində Sərkisyan işgüzar səfəri çərçivəsində ikitərəfli əlaqələrə və regional gündəliyə dair bir sıra məsələləri

diqqət mərkəzinə gətirmək istədiyini söyləyib.

Erməni qaynaqlarının məlumatına görə, görüşdə İrəvanda ki son dramatik olaylara da toxunulub. Putin bu məsələdə erməni həmkarına tam dəstək ifadə edib. "Ermənistanda bu yaxınlarda girovların götürülməsi - siyasi məsələləri qeyri-legitim yolla həll etmək cəhdləri qeyri-məqbuldur" - Kreml başçısı vurğulayıb.

Bu yerdə daha xatırladaq ki, Sərkisyan rejiminə qarşı radikal üsullara əl atan silahlı müxalifət qüvvələrinin arxasında Qərbin durmasından şübhələnir.

"Ermənistan və Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin real həllini istəyir". Bunu isə Rusiya prezidenti görüşdən sonra deyib. Putin vurğulayıb ki, Rusiya İrəvanla Bakı arasında gərginliyin azalması maraqlıdır və kompromisin əldə olunması üçün həll yollarının axtarılmasında yardımını davam etdirəcək. "Rusiya qonşuları arasında yaranmış gərgin münasibətin aradan qaldırılmasında maraqlıdır. Biz ATƏT-in Minsk Qrupu çərçivəsində münaqişənin həll yolunun tapılmasında və İrəvanla Bakı arasında birbaşa əlaqələrin yaradılmasında köməyimizi davam etdirəcəyik. Ümidvarıq ki, Ermənistan və Azərbaycan bu münaqişədən nə qalib, nə də məğlub kimi çıxacaq, ümumi bir kompromis yolu tapılacaq".

□ Siyasət şöbəsi

Türkiyə Fətullah Güləni Rza Zərraba güzəştə gedə bilərmə?

Amerika Birləşmiş Ştatlarında Türkiyənin marağında olan iki nəfər saxlanılır. Onlardan biri yüksək qoruma altında, sığınacaq alıb, rahat şəkildə Amerikada yaşayır. Digəri isə ABŞ-a qarşı dələduzluq, çirkli pulların yuyulması və bank saxtakarlığında ittiham edilərək 75 il həbs cəzasına məhkum edilib.

Onlardan birincisi "Hizmet" hərəkatının lideri Fətullah Gülən, digəri İran əsilli biznesmen Rza Zərrabdır. Bəs Türkiyə bu iki şəxslə bağlı ABŞ-la siyasi bazarlığa gedə bilərmə?

Ərəstun Orclu "Yeni Məsəviət"ə bildirdi ki, ABŞ hüquq-mühafizə və məhkəmə orqanlarının belə bir bazarlığa gedəcəklərinə inanmır.

"Rza Zərrabla Fətullah Gülən məsələsində fərq var. Gülən bu gün Türkiyə hökuməti tərəfindən ən çox hədəfə alınan şəxsdir. Türkiyə göstərmək istəyir ki, Amerika Fətullah Gülən vasitəsilə onların daxili işlərinə qarşır. Hesab edirəm ki, bütün bunlar "baxın, Türkiyəyə xaricdən təsir var" deyər, cəmiyyətdə fikir yaradılması üçün istifadə olunan texnologiyadır. Düşünürəm ki, AKP iqtidarının yüksək rəsmilərinin özləri də əmin deyillər ki, Gülənin və onun icmasının Türkiyədə çevriliş etməsi üçün imkanları var. Bunların hamısının gündəmə gətirilməsinin başlıca səbəbi Rza Zərrabın ABŞ-da həbsdə olmasıdır. Rza Zərrab Türkiyə rəsmilərinin də cəlb olunduğu qeyri-şəffaf maliyyə əməliyyatlarında faktiki olaraq mərkəzi fiqurdur. Təbii ki, onun əlində kifayət qədər ciddi faktlar var. Bütün Gülən davası da onun ətrafındadır ki, Rza Zərrabın verdiyi ifadələr açıqlanmasın, məhkəməyə çıxarılmayın".

Politoloq bildirdi ki, Rza Zərrabın ABŞ ticari sistemini ələ keçirməkdə və terrorizmə dəstək verməkdə günahlandırmaq ağır ittihamdır: "Ancaq ola bilər ki, bu, heç sübut olunmasın. Mümkün olar ki, gələcəkdə Rza Zərraba qarşı irəli sürülən bu ittiham öz təsdiqini tapmasın. Hətta ola bilər ki, onun statusu da dəyişsin və o, ittiham olunan şəxsəndən şahidə çevrilsin. Bu halda onun əli ilə müxtəlif qanunsuz əməliyyatlar həyata keçirmiş dövlətlər və onların rəsmiləri çox çətin duruma düşəcəklər".

Fətullah Gülənin ekstradisiyasına gəlincə isə Ə.Orclu söyləyib: "Düşünürəm ki, Fətullah Gülən amili iki dövlət arasında hansısa rol oynayır. Sadəcə olaraq, süni şəkildə qabardılıb. Onun ekstradisiyasının da baş verəcəyini gözləmirəm. Çünki bunun üçün ortada çox ciddi faktlar olmalıdır".

Qeyd edək ki, Türkiyə mətbuatının yaydığı məlumata görə, Fətullah Gülənin cinayətləri ilə bağlı Vaşinqtona 85 qutu sənəd göndərilib. Bu sənədlər Ankaradan təyyarə ilə yola salınıb. Sənədlərdə FETÖ-nün (Fətullahçı Terror Örgütü) Türkiyənin dövlət strukturlarına necə sızması barədə detallar öz əksini tapıb.

Eyni zamanda Türkiyənin Milli Kəşfiyyat Təşkilatı "Eagle" və "ByLock" adlı şəxslərin gizli mesajlarının şifrəsini açıb. Şifrəli yazışmalarda 56 min FETÖ-çünün şəxsiyyəti müəyyən edilib.

Bundan əlavə, Türkiyənin hüquq-mühafizə orqanları 150 min şəxsin kimliyi barədə araşdırmalara başlayıb.

Rza Zərraba gəlincə isə iş adamı ABŞ ticari sistemini ələ keçirməyə cəhd göstərməkdə, terrorizmə dəstək verməkdə və global qanunsuzluqda ittiham edilib. Bu barədə ABŞ prokuroru Prit Bhararanın Zərraba bağlı 63 səhifəlik ifadəsində yer alıb. Bharara Zərrabın ABŞ-ın milli təhlükəsizliyinə təhdid olduğunu bildirib.

Məlumatlara görə, Rza Zərrab müdafiəsi üçün ən tanınmış və bahalı vəkilləri tutub. Bildirilir ki, o, sadəcə, 4 ayda özünün müdafiəsi üçün 5 hüquq firmasını işə cəlb edib. Vekillərinin isə sayını 15-ə çatdırıb. Bu komandaya ABŞ-ın keçmiş baş prokuroru Pol Klement və baş prokurorun keçmiş köməkçisi Viet Din də daxildir. Onların hər ikisi apelyasiya mütəxəssisləridir. Zərrabın hüquqi xərclərinin miqdarı bilinmir. Ancaq işi məhkəməyə gədirsə, bu xərcin 10 milyonlarla ölçüləcəyi söyleneilir.

□ Əli RAIS

Son günlər gənc və yeniyetmələrin, məktəblilərin özünə qəsd hallarının sayı çoxalıb. Demək olar ki, hər gün intihar hadisələri ilə bağlı məlumatlar ahırq və təəssüf ki, onların əksəriyyəti gənc və yeniyetmələrlə bağlı olur. Son hadisələr artıq cəmiyyətdə ciddi narahatlıq doğurub.

Sonuncu Kürdəxanıda 15 yaşlı, 8-ci sinif şagirdi Teymur Həsənlinin özünü asaraq intihar etməsi isə bu narahatlığı daha da artırıb. İlk versiya olaraq 15 yaşlı məktəblinin sevdiyi qıza görə özünü asdığı deyilir. Başqaları üçün bu səbəb çox sadə, belkə də bir qədər gülünc görünə bilər, görünməyən kimi, məktəbli şagirdin faciəsinə gətirib çıxara bilər.

Buna bənzər hadisə bu günlərdə Sumqayıtda baş vermişdi. Sumqayıt Dövlət Universitetinin 3-cü kurs tələbəsi, 20 yaşlı Əfqan Məmmədov yaşadığı kirayə evdə özünü asaraq intihar etmişdi. Bəs görəsən, səbəb nədir? Gənc və yeniyetmələr niyə vəziyyətdən çıxış yolu kimi intiharı seçir? Elmi-texniki tərəqqinin sürətlə inkişaf etdiyi bir dövrdə intiharların sayı niyə gəncləşərək artır?

Sosioloq Əhməd Qəşəmoğlu intihar hadisələrinin müxtəlif amillərlə bağlı olduğunu bildirdi: "İstənilən insanın davranışı 2 güclü amillə bağlıdır, bu, alınan informasiya və insanın daxilində formalaşan mənəvi dəyərlərdir. Onları birlikdə götürmək lazımdır. Hər hansı bir davranış bizi maraqlandırır, həyəcanlandırır, gerek bütün faktları birlikdə nəzərə alaraq. Mühtidə, informasiyalarda nə baş verir,

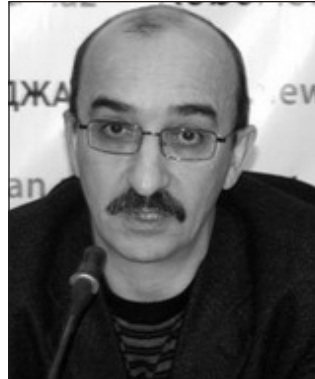
insanların daxilində hansı dəyərlər formalaşmış daha çox yer verilir və sairə. Bu hadisə sosial hadisə kimi artıq müşahidə olunur. Əgər görünürsə ki, gənclər, uşaqlar daha çox intihar edir, araşdırmaq lazımdır ki, bunlara daha çox mühit təsir edir, yoxsa iqtisadi faktorlar. Doğrudur, iqtisadi faktorlar burda rol oynaya bilər. Amma dərhal iqtisadi faktorları əsas götürmək düzgün deyil, çünki bilirik ki, ölkədə bundan da ağır iqtisadi durum çox olub. Onda həmin vaxt da intiharlar artmalı idi. Burda mənəvi, eyni zamanda iqtisadi məsələlər var. Biz istəyirik ki, bu problemin qarşısını alaraq, bu cür olaylar olmasın, diqqət etməliyik ki, məktəblərdə uşaqlara hansı mühit yaradılıb, orda bu mühit uşaqlara nə dərəcədə təsir edir. Müəllim-şagird arasında qayğılı-ətilibarlı münasibət olanda bu cür problemlər azalır. Amma deyək ki, birinin paltarını pisdirsə və ya yaxşı oxuya bilmirsə, buna görə sinif yoldaşları arasında gözəndən salınırsa, deməli, burada mühit birbaşa təsir edir. Və yaxud araşdırmaq lazımdır ki, uşaqlar, gənclər axşama kimi sosial şəbəkələrdə, televiziyaalarda hansı informasiyaları alır. Onlar daha çox kriminal informasiyalar eşidirsə, beyinləri

Azərbaycanda intiharlar niyə gəncləşib?

Əhməd Qəşəmoğlu: "Burda mənəvi, eyni zamanda iqtisadi məsələlər var"

zədələnir, kriminal, özünə qəsd məsələlərinə maraqları artır. Bu baxımdan, televiziyaaların da üzərinə vəzifələr düşür. Dəyərlərin necə formalaşması ilə məktəblərdə

Azad İsayadə: "Yeniyetmələr maksimalist olur, güzəştə getmək, orta variantı seçmək yeniyetmələri qane etmir"

tez-tez psixoloji-sosial araşdırmalar aparmalıyıq ki, görə ki, bizim uşaqlarımızın üstünlük verdiyi dəyərlərdə hansı motivlər daha çox rol oynayır".

Ekspertə görə, tarix göstərir ki, mənəvi dəyərlər öndə olanda orda hadisələr öz-özünə tənzimlənir, yeni kriminal, xoşagəlməz hadisələr çox olur: "O vaxt ki maddi dəyərlər önə keçir, cəmiyyətdə hər zaman hər cür cinayət halları çoxalır, o cümlədən gənc və uşaqlar mənəvi cəhətdən zərər alır. Bu məsələlər elə-belə, xırda məsələ deyil ki, sosioloq bir fakt göstərib cavab versin. Bu məsələ ciddidir və ciddi elmi araşdırmaya, elmin köməyi ilə fəaliyyət proqramı qəbul edib həyata keçirməyə ehtiyacı var".

Psixoloq Azad İsayadə isə intiharlarla bağlı ən böyük risk qrupuna yeniyetmələrin daxil olduğunu qeyd etdi: "Yeniyetmə çağında biz maksimalist oluruq, bizim üçün hər şey ya ağ, ya qara, yaxşı ya da pisdür. Güzəştə getmək, orta variantı seçmək yeniyetmələri qane etmir. Böyüklər üçün hansısa yüngülvəri, bəzən gülməli görünən, ciddi olmayan səbəb yeniyetmə üçün artıq ciddidir və bu onun üçün ilk uğursuzluqdur, düşünür ki, bundan

sonra yaşamağa dəyməz. Bu ilk məhəbbət, imtihadan kəsilmə və yaxud valideynlərin nədənsə narazı olmasından yaranır. Dünya statistikasına da baxanda müşahidə edirik ki, intiharların yaşı xeyli cavanlaşıb. Və hətta yeniyetməliyə çatmayan uşaqlar da intihara əl atmağa başlayıb. Təbii ki, burda kifayət qədər səbəblər var ki, onları araşdırıb, aydınlaşdırmaq lazımdır. Sözsüz ki, texnoloji inqilab, kompüter, kommunikasiyaların inkişafı, virtual ünsiyyətin və sairə amillərin təsirləri var. Lakin eyni mənəbdən həm müsbət, həm də mənfi nəticə çıxarmaq olar. Bunun üçün xüsusən valideynlər yeniyetmə və uşaqların hansı məlumat əldə etdiyinə nəzər etməlidir. Texnoloji prosesin daxilində təbii ki, neqativ və təhlükəli meqamlar da var və onları hansısa formada mütləq nizamlamalıyıq".

Psixoloq təəssüflə ölkədə intiharlarla bağlı məşğul olan hər hansı bir qurumun olmadığını bildirdi: "Bununla bağlı polis pis-yaxşı məşğul olur. Lakin bu, sırf cinayət xarakterli araşdırmadan ibarət olur. Ciddi psixoloji, sosioloji araşdırmalar bu istiqamətdə praktiki olaraq yoxdur. Bu səbəbdən də dəqiq hansısa məsələlər təmtek çox çətindir".

□ **Xalidə GƏRAY**

Problemlı kreditlər bankları da, vətəndaşları da çökdürdü

Ekspertlər yeni çıxış yolu təklif edirlər

Azərbaycanda ödəniş vaxtı keçmiş kreditlərin ümumi həcmi 2016-cı il iyulun 1-nə 1 539,8 mln. manat təşkil edib. Bu, nominal həcmi yeni tarixi rekordə çatması deməkdir. Sonuncu rekord isə iyunun 1-də qeydə alınıb. Azərbaycan Mərkəzi Bankının verdiyi xəbərə görə, iyunun 1-nə olan analoji göstərici ilə müqayisədə problemlı kreditlərin həcmi 25,6 mln. manat və ya 1,69%, 2016-cı ilin əvvəli ilə müqayisədə 31,3 mln. manat və ya 2,07% artıb.

"Yeni Müsavat"ın suallarını cavablandıran iqtisadi ekspert, hüquqşünas Əkrəm Həsənov bildirdi ki, problemlı kreditlərin xeyli hissəsini bank sahibləri və bankı idarə edən şəxslər özləri yaradıblar: "Özlərinə yaxın şirkətlərlə, öz şirkətlərinə kreditlər veriblər, o kreditlər də qayıtmır. Bəziləri şapka da alıblar, rüşvət də alıblar, bəziləri isə öz biznesləridir. Əlbəttə, bir qismi də onlarla bağlı olmayan digər müştərilərdir ki, götürdükleri kreditləri qaytara bilmirlər. Bu mənada dövlət qurumları və Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası hər bir bankda

dırılmayıb, ya da formal olaraq qaldırılıb. Bu hallar harada müşahidə olunarsa, həmin bank rəhbərliyini palata vəzifəsindən azad etməlidir, banka müstəqil idarəçiləri cəlb etməlidir. Onlar ilk növbədə həmin problemləri qaytarmalıdır. Həmin kreditlər üzrə rüşvət və qanun pozuntuları aşkarlanmalı və bank rəhbərlərinə təklif olunmalıdır ki, ya həmin borcu bağlasınlar, ya da onların haqqında cinayət işinə başlanacaq. Mən sizi əmin edirəm ki, bu, həyata keçirilsə, problemlı kreditlərin ən azı yarısı bağlanacaq".

Ə.Həsənov vətəndaşlara məxsus problemlı kreditlərlə bağlı güzəştərin tətbiq edilməsini vacib saydı: "Problemlı kreditlərin bir qismi isə vətəndaşlara verilən kreditlərlə bağlıdır ki, onları qaytara bilmirlər. Belə kreditlər üzrə də dövlət tədbirlər görməlidir. İlk növbədə onlara

tətbiq edilən güzəştləri müəyyənləşdirməlidir. Dollar krediti-dirsə, məzənnədə güzəşt olunmalıdır. Yeni dollar arta-arta gedir, vətəndaşa deyirlər, gəl borcunu ödə. O da deyir ki, bu kurs daim qalxacaq, mən ömrümün sonuna qədər bu krediti verməliyəm? Bu səbəbdən bir ortaq kurs müəyyən olunmalıdır. Mən əminəm ki, bu halda əksər borçlular borclarını qaytaracaqlar. Yenə də bəzi borclar qalacaq ki, onları tək məzənnədə güzəşt etməklə qaytarmaq mümkün deyil, yəni milli valyutada olsa da vətəndaşın imkanı yoxdur, müflis olub, iş yerini itirib. Bu kreditlər silinməlidir. Bütün qabaqcıl Avropa təcrübəsində o kreditlər silinir, o vətəndaşların siyahısı müəyyən edilir, onlar bir neçə il heç yerdən kredit ala bilməməlidir. Bu halda bankların da işləri asanlaşacaq".

Ə.Həsənov vurğuladı ki, bu sahədə həm də maliyyə ombudsmanının yaradılmasına ehtiyac var: "Ombudsman banklarla borçlular arasında problemləri həll edən bir şəxs olmalıdır. Bir çox ölkələrdə bu

institut var, bizdə də buna ehtiyac var. Bütün bu deyilənlər tətbiq olunsay, problemlı kreditlər xeyli dərəcədə azalacaq".

İqtisadi ekspert Vüqar Bayramov da güzəştlərin tətbiq edilməsini vacib saydı: "Problemlı kreditlərin həcmiminin artacağı gözlənilən idi. Çünki nəzərə alsaq ki, manatın 2 devalvasiyasından sonra xarici valyutada olan kreditlərin həcmi artdı. Bununla əlaqədar, kreditlərin qaytarılması ilə bağlı problemlər müşahidə olundu. Bu problemlərin yaranması tək mənatın devalvasiyası ilə deyil, eyni zamanda bankların təklif etdikləri kredit faizlərinin həddindən artıq yüksək olması ilə bağlı idi. Sözsüz ki, devalvasiya kreditlərin geri qaytarılmasına çətinliklər yaradı. Lakin çox təəssüf ki, bankların yüksək faizlərlə kredit verməsi, ancaq kreditlərlə yüksək gəlir əldə etmək niyyətləri nəticədə etibarlı problemlı kreditlərin artmasına səbəb oldu. Bu problemi yumşaltmaq üçün bir çox addımların atılmasına ehtiyac var. Mən birinci devalvasiyadan sonra da Mərkəzi Banka müraciət etmişdim ki,

xarici valyutada verilən kreditlərlə güzəştə tətbiq edilsin. Mən təklif edirdim ki, devalvasiyadan yaranan fərq 3 tərəf arasında - bank, Mərkəzi Bank və kredit alan arasında bölünsün. Lakin təəssüf ki, belə güzəşt tətbiq olunmadı. Bu tip güzəştlərin tətbiq edilməməsi nəticədə problemlı kreditlərin həcmiminin sonradan da artmasına gətirib çıxartdı. Kredit götürən bəzi vətəndaşlar sonradan onu qaytara bilmədilər. Hesab edirəm ki, Mərkəzi Bank, Maliyyə Nazirliyi və Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası güzəştlər həyata keçirməlidir, bu, olduqca vacibdir".

İqtisadi ekspert bu sahədəki problemlərin həlli ilə məşğul olan agentliyin yaradılmasını da təklif etdi: "Digər tərəfdən, ABŞ-da 2008-ci il qlobal maliyyə böhranından sonra problemlı kreditlərlə bağlı atılan addımlara diqqət yetirərsək, orada xüsusi bir agentlik yaradıldı və bu agentlik birbaşa problemlı kreditlərin və problemlı aktivlərin həll edilməsi ilə məşğul oldu. Düşünürəm ki, bizdə də ABŞ-dakı kimi belə bir qurumun yaradılmasına ehtiyac var. Təbii ki, bunun mexanizmlərinin işlənilib hazırlanmasına, daha sonra tətbiq edilmə-

sinə ehtiyac var. Güman edirəm ki, ABŞ təcrübəsi Azərbaycanda problemlı kreditlərin həllinə ciddi dəstək verə bilər. Kredit faizlərinə yenidən baxılmasına və tənzimlənməsinə ehtiyac var. Kommersiya bankları bu qədər problemlı kreditlərin olmasına baxmayaraq, yenə də ənənəvi uğursuz siyasətini davam etdirməyə çalışır. Söhbət yüksək faizlərdən və qısa zamanda gəlir əldə etmə kimi problemlı kreditlərin artmasına səbəb olan siyasətdən gedir.

Eyni zamanda Rusiya təcrübəsində olduğu kimi, vətəndaşlara müəyyən güzəşt müddətinin verilməsini təklif edirik. Yeni vətəndaşın borcu qaytarmaq imkanı yoxdursa, yaxşı olar ki, həmin kreditlərlə faiz hesablanmasın, bu zaman yaranan fərq dövlət ödəsin, vətəndaşa isə krediti qaytarması üçün iki il vaxt verilsin. Yəni problemin həlli yolu var. Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası bu təklifləri nəzərə alaraq problemlı kreditlərin sağlamlanmasına nail ola bilər. Bunun üçün kompleks addımların atılmasına ehtiyac var".

□ **Nərgiz LİFTİYEV**

Rusiya baş nazirin müavini, Rusiya hərbi-sənaye kompleksini kurasıya edən və hərbi kontraktlara birbaşa nəzarət edən Dmitri Roqozin prezident Vladimir Putinlə birgə Bakı səfərindən sonra bəyan edib ki, yaxşı və baha olmayan silahların nəhəng ixracatçısı kimi Rusiya Bakı və Tehranın maraq dairəsindədir.

Onun özlərinə görə, Azərbaycan "MS-21" təyyarələri ilə maraqlanıb və 10 belə təyyarənin alınması üçün kontrakt 2017-ci ildə imzalanıla bilər.

Roqozin deyib ki, Azərbaycanla ikinci maraqlı layihə "Ruslan", "An-124" təyyarələrinin alınması ilə bağlıdır və bu da gələn il gerçəkləşəcək. Rusiyalı ekspertlərə görə isə Azərbaycan Rusiya hərbi-sənaye kompleksinin aparıcı müştərilərindən biri olaraq qalır və iqtisadi çətinliklərə baxmayaraq, onun alıcılıq qabiliyyəti yüksəkdir. Moskvadakı Strategiyalar və Texnologiyalar Analizi Mərkəzinin direktor müavini Konstantin Makienko bu xüsusda "Moskva-Baku" portalına açıqlamasında deyib ki, neftin ucuzlaşması və gəlirlərin aşağı düşməsi səbəbindən Azərbaycan Rusiyadan əvvəlki həcmə silah almayacaq. Lakin mümkündür ki, artıq alınan silahlardan-reaktiv artilleriya sistemlərindən, tanklardan, vertolyotlardan yeni partiyaları sifariş verilsin.

Azərbaycanın özünün hərbi parkını, arsenalını daha da zənginləşdirməsi müsbət və vacibdir. Bəs şimal qonşumuzdan silah alınmasına üstünlük verilməsi asılılıq yarada bilərmi? Azərbaycan daha çox hansı ölkədən silah alır və almalıdır? Ən keyfiyyətli və müasir silahları hansı ölkə istehsal edir?

Hərbi ekspert Üzeyir Cəfərov bildirdi ki, Azərbaycanın 2017-ci ildə arsenalında olan silah-sursatın yenilənməsi ilə bağlı bəzi addımlar atmaq istədiyi barədə məlumatlar əvvəldən də var idi. Bu yenilənmədə müəyyən faiz Rusiyadan alınacaq silahların payına düşəcək: "1990-cı illərdə Azərbaycan tam olaraq SSRİ və onun varisi olan Rusiya silahından, hərbi texnikasından asılı vəziyyətdə idi. Amma son 10-15 ildə vəziyyət xeyli də-

Azərbaycanın silah arsenalında hansı ölkə liderdir?

Üzeyir Cəfərov: "Son 10-15 ildə vəziyyət xeyli dərəcədə dəyişib, Rusiyadan asılılıq xeyli azalıb"

Üzeyir Cəfərov

Üzeyir Cəfərov

rəcədə dəyişib, Rusiyadan asılılıq xeyli azalıb. Azərbaycanın müdafiə və təhlükəsizlik üçün aldığı silah-sursatın, hərbi texnikanın bir qismi Rusiyadandır, bir qismi Pakistan, İsrail, Türkiyə, Rumıniya, Ukrayna, Çin və digər ölkələrin istehsalıdır. Rusiya son illər narahat idi ki, Azərbaycan tədricən Rusiya silah bazarından uzaqlaşır. Ona görə də son illərdə müəyyən güzəştli şərtlərlə silahlar təklif etməyə başladılar. Azərbaycan da özünə lazım olan əlverişli şərtlər çərçivəsində bəzi silahları almağa başladı və proses davam edir. Rusiyadan alınacaq təyyarələrə gəldikdə, o təyyarələr modernləşdirilmiş təyyarələrdir, manevr imkanları əlverişlidir, döyüşdə iştirak edərkən əldə edəcəyi nəticələr xeyli yaxşılaşdırılıb. Ona görə də Azərbaycan bu təyyarələri əldə etmək istəyir. Digər artilleri-

ya qurğuları, digər yeni növ müasir hərbi qurğuların alınmasını qarşıya hədəf qoyulub. Rusiyadan alınması gözlənilən hərbi nəqliyyat təyyarələri Naxçıvana bəzi yüklərin daşınmasında mühüm rol oynayacaq. Əvvəlki illərdə olduğu kimi, yəqin ki, Azərbaycanın aldığı hərbi yük təyyarələri hansısa ölkələrə icarəyə verilə bilər. Çünki 1990-cı illərdə belə bir təcrübə var idi ki, Müdafiə Nazirliyinə məxsus hərbi nəqliyyat təyyarələri Ukrayna tərəfindən icarəyə götürülürdü və icarə şərtlərinə görə, Azərbaycana kifayət qədər ciddi gəlirlər daxil olurdu. Bu baxımdan da hərbi nəqliyyat təyyarələrimizin sayının artırılması müsbətdir".

Hərbi ekspertin sözlərinə görə, Rusiyadan silah və hərbi texnika alınmasının bir qədər artmasında narahatedici məqamlar

Yoxdur: "Hərbi parkın formalaşmasında Rusiyadan asılılıq yoxdur. Dediğim kimi, həm bir sıra digər silah istehsalçısı olan dövlətlərdən silah, texnika alınır, həm də Azərbaycanın Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin xətti ilə ölkəmiz özünün silah-sursat, patron ehtiyaclarını xeyli ödəyir. Hərbi arsenalımızda heç də Rusiya silahları hökmranlıq etmir. Rusiyadan son illərdə alınan müasir silahlar özünü doğruldacaqsa, yəqin ki, Azərbaycan almaqda davam edəcək. Əgər daha əlverişli şərtlərlə daha müasir silah-sursatı başqa hansısa ölkə təklif edəcəksə, hər halda, Azərbaycan bunu dəyərləndirəcək. Bu, adi normadır".

Ekspert onu da qeyd etdi ki, hazırda silah istehsalçısı olan dövlətlər sırasında ən müasir və güclü silahlar istehsal edən ölkə İsraildir: "Buna görə də İsrailin istehsalı olan silahlar bahadır. Buna baxmayaraq, Azərbaycanın silah arsenalında İsrail silahları da var. Bunu Müdafiə Nazirliyi də zamanında açıqlayıb. Azərbaycan hətta İsrailin istehsalı olan pilotsuz uçuş aparatlarının eynisini İsrailin razılığı ilə istehsal edir. Pilotsuz uçuş zərbəçi aparatları da özümüz istehsal edirik. Bunlar hamısı çox vacib şərtlərdir. Rusiyanın da müəyyən müasir və keyfiyyətli silahları var. Amma Rusiya başqa ölkəyə, o cümlədən Azərbaycana lisenziya vermir ki, həmin silahlar istehsal edilsin. Bəzi ölkələr Azərbaycanın hərbi parkını zənginləşdirməsinə, özünün silah-sursat istehsal etməsinə qısqanclıqla yanaşırlar. Amma Azərbaycan özünün hüququ olan işi davam etdirir".

□ Etibar SEYİDAĞA

ABŞ və Avropa Rusiya və Türkiyəni necə qucaqladı...

Xalid KAZIMLI

Rusiya və Türkiyənin yaxınlaşmasına həm şimal qonşumuzun cəmiyyətində tənqidi münasibət var, həm də qarşı ölkənin media qurumlarında. Ən qərribəsi odur ki, eyni məsafədə olmasa da, hər iki dövlətə yaxın olan Azərbaycanda da iki ölkənin prezidentinin görüşünə, anlaşmasına tənqidi, bir az da skeptik yanaşma var.

Ötən ilin sonlarında rus hərbi təyyarəsinin türk pilot tərəfindən vurulması ilə bağlı yaranan qalmaqal və gərginlik zamanı da tərəflər tənqid olunurdu.

Bu baxımdan qərribədir: ölkələrini qanlı müharibənin astanasına gətirən və buna görə tənqid olunan liderlər üstündən 10 ay keçəndən sonra barışq masası arxasına oturarkən də tənqid hədəfi olurlar.

Prinsipcə, ikisinin biri olmalıydı.

Düzdür, deyilə bilər ki, indi tənqid edənlər, politolojiildə desək, müharibə partiyasının fəallarıdır, o vaxt tənqid edənlər isə sülh partiyasının tərəfdarlarıdır.

Ancaq diqqət edəndə görürsən ki, xeyr, əksəriyyət etibarilə tənqidçilər eyni adamlardır.

Ortada bu cür global problemlərə, beynəlxalq və regional təhlükəsizlik məsələlərinə səthi, hətta məişət xarakterli yanaşma var.

Sanki dünyanın, Avrasiya məkanının hərbi və iqtisadi baxımdan iki güdrətli ölkəsinin, kəşfiyyətli xidmətlərinin effektiv işi sayəsində əlləri altında hər şey barədə təfərrüatlı informasiya olan iki dövlətin rəhbərləri adi sosial şəbəkə fəali qəder siyasəti, öz ölkələrinin gəlir-çıxarını bilmir.

Barışq, sülh bütün hallarda alqışlanmalıdır. Yeter ki, o iki tərəfi də razı salsın. Zorla tərəflərə sınıran, imzalatdırılan sülh sazişi əsl sülh deyil, sadəcə münasibəti donduraraq, gələcək müharibəyə zəmin hazırlamaqdır.

Rusiya və Türkiyə isə öz münaqişələrini özləri, böyük vasitəçilər olmadan çözdülər. Düzdür, arada elçilər vardı, amma onlar tərəflərə dikte etmirdilər, dominant tərəf deyildilər, sadəcə, münasibətlərin düzəlməsinə çalışırdılar.

Bu baxımdan bu iki qonşu və ayrı-ayrılıqda bizimlə mütəfiq olan ölkənin öz aralarında anlaşması həm hər ikisinin yararına, həm də regionun təhlükəsizliyi, iqtisadi inkişafı baxımından böyük hadisədir.

Bu münaqişədə qazanan yox idi, itirən vardı və bunlar Rusiya və Türkiyəydi.

Global güclər elə bir oyun oynadılar ki, bir neçə yüz ildən bəri bir-biri ilə gah müharibədə, gah da gizli sürən çekişmədə olan türk və rus dövləti təbii mütəfiqə çevrildilər. Onlar bu il də olmasa, gələn il barışmağa məhkum idilər.

Əslində, ABŞ və Avropa təkləmiş olduqları Rusiyayı yavaş-yavaş boğmaqda ikən öz bəsirsiz siyasətləri ilə Türkiyəyə qarşı da qeyri-dost münasibəti göstərərək türk dövlətini Rusiyaya doğru itələdilər və rus dövlətinə nəfəslik açdılar.

"Türkiyə AB-yə 3 min ildən sonra üzv ola bilər" deyən İngiltərənin, qondarma "erməni genosidi"ni tanıyan Almaniyanın, "erməni genosidi"ni qəbul etməyənlərə cəza kəsən Fransanın, PKK terrorçularının xətrinə sərgi təşkil edən, terrorçuların tərəfdarlarına sərbəstcə piket təşkil etmək imkanı verən Belçikanın, 15 iyul çevrilişinin təşkilatçılarına sığınacaq (eləcə də ideya) verən ABŞ-ın silsiləvi anti-Türkiyə addımları bu sonuca gətirməli idi.

Heç bir dövlət təklənmək istəmir. Ataların "dənizə düşən ilana sarılar" məsələsi dövlətlər üçün də keçərlidir. Bu situasiyada dənizə düşənlər Türkiyə və Rusiya idi, onlar bir-birini "ilan" sayırdılar, amma xilas olmaq üçün bir-birinə sarılmalı oldular.

Hər iki dövlətin daxili siyasətinə, demokratiya və insan haqlarına münasibətinə, mətbuat və söz azadlığı sahəsində problemlərinə dair çox tənqidi fikirlər yazmaq olar. Ancaq il on iki ay demokratiyadan, insan haqlarından danışan güdrətli dövlətlərin vaxtaşırı ədalətsizliklər etdiklərini, haqqı nahaq ayağına verdiklərini görəndə o yüksək dəyər və prinsiplərin onlar üçün o qədər də əhəmiyyətli olmadığıni görürsən.

Baxırsan ki, gerçəkəndə bu dəyərlərdən şirna kimi istifadə olunur, o demokratiya pasibanları öz işlərinə gələndə teokratik rejimləri də dəstəkləyirlər, hərbi çevriliş yolu ilə hakimiyyətə gələn qanlı xuntaları da, on illər ərzində dalbadal yeddi seçki saxtalaşdırın avtoritar rejimləri də.

Odur ki, Rusiya və Türkiyənin yenidən yaxınlaşmasını demokratiya və insan haqları prizmasından yox, geosiyasi təhlükəsizlik və iqtisadi faydalılıq baxımından şərh etmək lazımdır.

Allahşükür Paşazadə: "FETÖ ilə mübarizəmiz davam edəcək"

"Günahsız insanların ölümünə səbəb olanlara müsəlman deməyə heç kəsin haqqı yoxdur". APA-nın "Anadolu agentliyi"ne istinadən verdiyi məlumata görə, bu sözləri Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə Ankara keçirilən 9-cu Avrasiya İslam Şurası Məşvərət Toplantısında deyib.

O bildirib ki, eger FETÖ silah və tanklarla xalqa qarşı hərəkət edibse, bu müsəlmanlıq deyil, şeytanlıqdır. Allahşükür Paşazadə Türkiyə-

də dövlət çevrilişinə cəhd zamanı heyatını itirənlərə rəhmət diləyib, yaralıları tezliklə sağalmalarını arzulayıb: "Azərbaycan xalqı və dövləti

olaraq Türkiyə dövləti və xalqının yanındayıq. 15 iyul gecəsi həm Azərbaycan, həm də Türkiyə üçün böyük imtahan oldu. Allaha şükürlər olsun ki, Türkiyə xalqı prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın liderliyi ilə bu imtahanda qalib oldu. Türk xalqı müstəqilliyinə sağalmalarını arzulayıb: "Azərbaycan xalqı və dövləti

Allahşükür Paşazadə

nı aldı. FETÖ ilə mübarizəmiz davam edəcək".

Azad Demokratlar Partiyasının sədri Sülhəddin Əkbər regionda gedən geosiyasi proseslər, İran və Rusiya prezidentlərinin Bakı səfərinin arxasında dayanmış məqamlar, Türkiyədəki proseslər və digər məsələlər barədə "Yeni Müsavat"a müsahibə verib.

- Azərbaycan, Rusiya, İran prezidentlərinin üçtərəfli görüşünün məhz Bakıda keçirilməsinin xüsusi bir siyasi mənası varmı? Bu hadisənin Azərbaycanın ən ciddi problemi olan Qarabağ məsələsinin həllinə hansısa şəkildə təsiri ola bilərmi?

- Dünyada, o cümlədən bizim regionda geopolitik qarşıdurma həlledici mərhələyə daxil olub. Bu həlledici qarşıdurma vəkalət müharibələri ilə münafişələrə, böhranlarla müşayiət olunur. Qarşıdurma sərbəstlik qırılma xətlərində toqquşmalar olur. Geopolitik qarşıdurmaların həlledici mərhələyə daxil olduğu bir vaxtda yerli regional qüvvələr öz geopolitik müdafiə xətlərini qurmağa çalışırlar. Burada başda Rusiya və İran gəlir. Geopolitik müdafiə xəttini qurarkən də harada qırılma xətti var oraya xüsusi diqqət edirlər. Qırılmaların olduğu xəttin biri də Cənubi Qafqazdır. Çünki Gürcüstan öz seçimini edib-Avroatlantik məkana inteqrasiya xəttini götürüb, Ermənistan da seçimini edib-Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına və Avropa İqtisadi Birliyinə üzv olub. Yeganə seçim etməyən Azərbaycan. Ona görə də həm Qərb, həm Şərq Azərbaycan üzərində dayanıblar. Sizin sadaladığınız son gelişmələr regional geopolitik müdafiə xəttinin qurulması ilə bağlıdır. Azərbaycanın hansı tərəfdə yer alacağı önəmlidir. Azərbaycan Avroatlantik məkana inteqrasiya xətti tutanlarla-ABŞ, Avropa Birliyi və NATO ilə bir olarsa, Rusiya ilə İran arasında birbaşa coğrafi-quru bağlantısı qırılır. Ona görə də Rusiya və İran Azərbaycana çox böyük önəm verirlər. Azərbaycanı qazanmaq üçün də ölkəmizə müəyyən güzəştlər edilməsini düşünürlər. 15 iyulda Türkiyədə yaşanan məlum hadisədən sonra Rusiya və İran düşünür ki, Türkiyəni də qazana bilərik və Türkiyəni qazansa, Azərbaycanı daha asan əldə edə bilərik. Son günlər baş verən səfərlər bununla bağlıdır. Bundan sonra regionda çox ciddi proseslər gedəcək. Artıq biz bunun açıq şəkildə siqnallarını alırıq. Rusiya, Türkiyə və İran Qafqazın ənənəvi oyunçularıdır. Eyni zamanda ABŞ, Avropa Birliyi, Britaniya və İsrail kimi yeni oyunçular da var. İndi ənənəvi yerli regional qüvvələr öz gedişlərini edirlər. Yeni oyunçuların hansı gedişlər edəcəklərini çox gözləməli olmayacağıq. Odu ki, Azərbaycan və bütövlükdə region böyük dəyişikliklər ərfəsindədir. Bu dəyişikliklər artıq başlayıb. Bu dəyişikliklər eyni zamanda gərginliklərlə, münafişələrin yenidən alovlanması ilə böyük ehtimalla müşahidə olunaçaq. Yerli güclər-Rusiya, Türkiyə və İran çalışır ki, regional konfliktlər ətrafında bir sabit vəziyyət yaratsınlar. Rusiya öncə tək tərəfli təşəbbüslər elədi. Amma gördü ki, tək tərəfli təşəbbüslərin tam uğur qazanması çox problematiktir. Ona görə də Rusiya Türkiyəni də yanına alaraq yeni geopolitik status-quo yaratmaq müzakirələrinə başlayıblar. Ona görə də biz Qarabağ münaqişəsinin həlli ətrafında da yeni gelişmələri yaxın dövrdə görə bilərik.

yanın silahlı qüvvələri yerləşəcək. Azərbaycan bütün bunları ciddi şəkildə düşünməli və heç bir halda yalnız Rusiya silahlı qüvvələrinin təmas xəttində yerləşdirilməsinə imkan verməməlidir. Bunun üçün də Azərbaycanın əlində kifayət qədər ciddi kartları var. Birincisi, Azərbaycan çalışmalıdır təmas xəttində kənar hərbi qüvvə ümumiyyətlə olmasın. Əgər durum Azərbaycanın Qərb üçün regional önemi artacaq və ABŞ Azərbaycanla daha sıx dialoq qurmağa çalışacaq, Azərbaycana təzyiqlər artacaq. Azərbaycanla münasibətlər rejimi dəyişəcək.

"Bundan sonra regionda çox ciddi proseslər gedəcək"

Sülhəddin Əkbər: "Böyük ehtimalla 5 rayonun qaytarılması gündəmə gələcək, amma..."

- Yeni oyunçuların Azərbaycana işi düşüb, Azərbaycanın öz tərəflərinə çəkmək istəyirlər?

- Bəli. Rusiya, Türkiyə və İran yerli geopolitik müdafiə xətti qurmaq istəyirlər. Xüsusən də Rusiya və İran. Bu xətti möhkəmləndirmək üçün Azərbaycanı da burada görmək istəyirlər.

- Azərbaycan yaranmış vəziyyətdən ən ciddi problemi-Qarabağ problemini həll etmək üçün fürsət kimi istifadə edə bilərmi?

- Normal məntiq onu deyir ki, Azərbaycan da yaranmış vəziyyətdə öz milli maraqlarını qorumaq üçün aktiv təşəbbüslər irəli sürməlidir. Xüsusən də Azərbaycan Türkiyə ilə birlikdə hərəkət etməlidir. Belə görünür ki, danışıqlarda keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətindən kənar erməni işğalındakı 7 rayonumuzdan beşinin qaytarılmasından söhbət gedir. Azərbaycan isə çalışır ki, ilkin olaraq beş yox, 7 rayonun qaytarılması gündəmə olsun. Amma böyük ehtimalla 5 rayonun qaytarılmasının gündəmə gələcək. Ola bilsin ki, Kəlbəcər də buraya daxil edilsin. Ancaq burada əsas iki məsələ var: Bu rayonlar qaytarıldıqdan sonra qarşı tərəf hansı addımların atılmasını istəyəcək? Birincisi, çalışsınlar ki, Türkiyə-Ermənistan sərhədləri açilsin. İkincisi, Azərbaycan blokadanı götürsün. Odu ki, biz nəyi verib nəyi alacağımızı düzgün hesablamalıyıq. Deyək ki, 5 rayonun bizə qaytarılmasını təmin etdiklər, yeri yaranacaq təmas xəttində sülhməramlı adı altında hansı qüvvələr yerləşdiriləcək. Əgər yalnız MDB qüvvələri adı altında Rusiyanın hərbi qüvvələri yerləşdiriləcək, bu, birmənalı şəkildə Azərbaycanın maraqlarına ziddir. Çünki belə olsa, Azərbaycan bundan sonra öz torpaqlarını hərbi yolla azad etmək imkanını itirəcək. Dağlıq Qarabağ itiriləcək. Üstəlik, Azərbaycanın müstəqilliyi və suverenliyi də ciddi sual altına düşəcək. Çünki ərazimizdə Rusi-

canı zorlayacağısa, ən pis halda Türkiyə ilə Rusiyanın sülhməramlı qüvvələrinin təmas xəttinə yerləşdirilməsinə razılıq verib.

- Sanki sizdə 5 rayonun qaytarılmasına inam yaranıb...

- Beş rayonun geri qaytarılması ciddi şəkildə müzakirəyə gələcək.

- Yuxarıda dediniz ki, yerli ənənəvi regional oyunçulardan fərqli olaraq hələlik yeni oyunçular-ABŞ və AB hansısa gedişlər etməyiblər. Azərbaycan və Türkiyə ilə bağlı hansı gedişlər edilə bilər?

- Hələlik nə Vaşinqton, nə Brüsseldən birmənalı siqnallar yoxdur. Gələn siqnallar olumsuzdur. Yeri gəlmişkən deyim ki, nə ABŞ, nə AB, nə də NATO 15 iyul demokratiya sınağında çıxıb bilmədilər. Onların verdiyi açıqlamalar Azərbaycan demokratarlarını da əmin etmədi. Çünki bir tərəfdə Türkiyədə demokratik yolla seçilmiş hakimiyyət var, o biri tərəfdə isə onu zorla devirməyə çalışan qüvvələr var. Vaşinqton və Brüsseldən gələn ilkin açıqlamaların dəyərləndirilməsindən mənə yaranan qənaət bundan ibarətdir ki, sanki ABŞ, AB və NATO çevrilişin baş tutmamasından məyusdurlar. Bu nəticə onlar üçün gözlənilməz olub. Gözlənilməzliyi yaradan da türk xalqıdır. Çünki həmin qüvvələr gözləmədikləri ki, türk xalqı demokratik yolla seçilmiş hakimiyyətinə çox böyük dəstək verəcək. Yeni planları pozulub, şokdadırlar və hələlik adekvat reaksiya verə bilmirlər. Nə Vaşinqtonun, nə də Brüsselin reaksiyası adekvatdır. Avstriyanın, İsveçin, Danimarkanın açıqlamaları onları ələ verir. Demokratik yolla seçilmiş hakimiyyətin yanında olmaq əvəzinə, hətta Türkiyəni NATO-dan çıxarmaqla, AB ilə danışıqların durdurulması ilə təhdid edirlər. Bu, çox üzücü və strateji nəticələri ola biləcək taktiki yanlış xətdir.

Əgər Türkiyə ilə ABŞ-in danışıqları baş tutmayacağısa, gərginlik artarsa, Azərbaycanın Qərb üçün regional önemi artacaq və ABŞ Azərbaycanla daha sıx dialoq qurmağa çalışacaq, Azərbaycana təzyiqlər artacaq. Azərbaycanla münasibətlər rejimi dəyişəcək.

canın Qərb üçün regional önemi artacaq və ABŞ Azərbaycanla daha sıx dialoq qurmağa çalışacaq, Azərbaycana təzyiqlər artacaq. Azərbaycanla münasibətlər rejimi dəyişəcək.

- ABŞ Fətullah Güleni Türkiyəyə verə bilərmi? Ərdöğənin şərti budur. Şərt irəli sürməsi Ərdöğəna qarşı yeni planların qurulması və həyata keçirilməsinə cəhdlər edilə bilərmi?

ması ola bilər. Bunu mən az ehtimalla görərdim. Gülen artıq öz işini ABŞ üçün görüb və artıq deşifrə olub və ABŞ-a lazım deyil. Yaşlı, səhhətində ciddi problemləri olan adamdır və onun "təbii ölüm"ünün baş verməsi ehtimalı daha yüksəkdir.

- Sizcə, Azərbaycanda da fətullahçılar var?

- Əlbəttə var. Azərbaycan hakimiyyətində də, müxalifətdə də, ziyalı kesimində də, tələ-

olubsa belə, planların təxirə salınmasına gətirib çıxardarmı?

- Qəti bir söz deyə bilmərəm. Amma hər halda, bundan sonra daha diqqətli olacaqlar. Yeri gəlmişkən, deyim ki, Türkiyədə və Azərbaycanda bəzi dairelərdə yanlış qənaət formalaşmış ki, Türkiyədəki hərbi çevriliş cəhdi yaxşı hazırlanmamış plan idi. Hərbi çevriliş cəhd təşəbbüsü uzun müddətdən bəri baş-

"Azərbaycanda da fətullahçılar var"

- Ərdöğəna ABŞ-da və Avropa Birliyində müsbət münasibətin olmadığı ortadadır. Gülenə gəlincə, Gülen şəbəkəsinin ABŞ Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsinin casus şəbəkəsi kimi fəaliyyət göstərdiyi bəllidir. İstənilən xüsusi xidmət orqanının əməkdaşı üçün bu sirr deyil. Hadisələrin gedişi və ilkin istintaqın əldə etdiyi məlumatlar da bunu bir daha göstərdi. Yəqin ki, Putinlə Ərdöğənin görüşündə də Rusiya kəşfiyyatının əlində olan məlumatlar da türk tərəfinə verilib. Rusiya bu fürsəti əldən verməz. İstintaq aydınlaşdıracaq ki, ABŞ, Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsi 15 iyul çevriliş cəhdində iştirak edibmi, edibsə hansı səviyyədə iştirak edib. ABŞ Türkiyə ilə gizli anlaşma əldə ediləcəyi halda Güleni təhvil verə bilər. Bu anlaşmanın bir şərti bu ola bilər ki, ölüm hökmü olmayacaq, ikinci şərt isə Gülenin ABŞ-la bağlılığının açıqlanma-

bələr və məzunlar arasında da, dini icmalar arasında da, silahlı qüvvələrdə də fətullahçılar var. Azərbaycan hakimiyyəti Türkiyədə baş verən hadisələrdən nəticələr çıxarmalıdır. Birincisi, bəlli oldu ki, ölkə daxilində "beşinci kolon"la qarşı vaxtda tədbir görməyəndə nələr olur. İkincisi, milli birlik olmazsa nələr ola bilər. Azərbaycan hakimiyyətini milli birliyə xüsusi önəm verməyə çağırıram. Azərbaycanda müxalifət qüvvələrinə, vətəndaş cəmiyyəti institutlarına normal fəaliyyət göstərməyə imkan verilməlidir, ölkədə demokratik islahatlar aparılmalıdır və azad, ədalətli seçkilər keçirilməlidir. Hər bir ölkənin təhlükəsizliyinin əsas təminatı bu amillərin təmin edilməsidir.

- Amma Türkiyədəki 16 iyul hərbi çevriliş cəhdinin uğursuzluğu nəticələnməsi, hər halda, Azərbaycandakıların gözümlü qorxutdu və hansısa addımlar atmaq planları

lanan strateji planın bir tərkib hissəsi idi və çox detallı hazırlanmış plan idi. Sadəcə olaraq, çevriliş planı barədə hakimiyyətə məlumat verilməsi və çevriliş planlayanların vaxtı dəyişməsi həlledici rol oynayıb. Cəhdin uğursuzluğa düşər olmasının təbii ki, başqa səbəbləri də var və Ərdöğənin xalqa müraciəti və xalqın oynadığı rol danılmazdır. Amma eyni zamanda ondan öncə gələn amil çevriliş planı barədə hökumətə məlumat verilməsi və planın vaxtının dəyişdirilməsi olub. Çevriliş haqqında öncədən məlumat sızmasaydı və ayın 16-da saat 3-də başlansaydı, böyük ehtimalla çevriliş cəhdi uğurla nəticələnəcəkdirdi.

- Dünyada və regionumuzda bu qədər gərgin proseslərin getdiyi bir vaxtda Azərbaycan hakimiyyəti konstitusiyaya dəyişiklikləri üçün referendum qərarı verdi. Sizcə, belə bir vaxtda buna gəldimi hansı ciddi zərurətlərdən ortaya çıxıb?

- Çox təəssüf ki, Azərbaycanda iqtidar baş verən hadisələrdən yanlış nəticə çıxarır. Artıq 21-ci əsrdə, ATƏT məkanında yaşayırıq, Avropa Birliyi ilə, NATO ilə tərəfdaş, Avropa Şurasının üzvüyük, Konstitusiyamızın birinci maddəsində göstərilir ki, hakimiyyətin yeganə mənbəyi xalqdır. Azərbaycanda hakimiyyəti möhkəmləndirməyin yolu qanunlarda dəyişikliklər yox, ölkədə demokratik inkişafa nail olmaqdır. Türkiyədə baş verən hadisələrə baxmaq kifayətdir. Əgər xalq müxalifəti, QHT-ləri ilə hakimiyyətin arxasında durmursa, o hakimiyyət xarici təzyiqlərdə duruş gətirə bilməz. Hakimiyyəti möhkəmləndirmək və təhlükəsizliyini təmin etmək üçün mütləq və mütləq demokratik inkişafa nail olunmalıdır. Bu zaman xalq hakimiyyətin təhlükəsizliyinin qarantı olacaq. Əks təqdirdə, atılan yanlış addımlar yanlış nəticələrə səbəb olacaq. Neçə ki, gec deyil, yanlış yoldan dönmək lazımdır. Əks təqdirdə, ölkəni xaosa aparan yolun qapısı aralanmış olacaq və aralanmış qapıdan da Azərbaycanı istəməyən güclər istifadə edəcəklər.

□ Etibar SEYİDAĞA

Axirətin uduzulması

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

**"Molla sinə gərib söz kürsüsünə
Qışqıracaq: ay camaat
Plovun üstündən dovğa da için
Nuş!
Quş qripindən öldü böyük bir şair
Buna da bir quş!"**

*(Murad Köhnəqala, "Quş qripindən
ölen xalq şairi" şeirindən)*

Mənim boksdan əvvəldən xoşum gəlmirdi. Bu nə idman konsepsiyasıdır, heç anlamıram - iki adamı salırsan iplərin arasına, bir-birini al qana bülənd edirlər, sən də qıraqdan baxıb həzz alırsan. İnsan da başqa insanın döyülməsinə tamaşa edib ləzzət alarmı? (Ritorik sualdır, əlbəttə. İnsanlıq tarixinə dəki düşmənçiliklərə, başqa insanları nəsillikcə, millət olaraq yox eləmək aksiyalarına, qaz kameralarına, dərisi soyulanlar, şaqqalanlara və sairə baxanda boks nəcib qızlar seminariyasında tikmə sənətinin öyrədilməsi tipində bir zaddır).

Uzun sözün qıssası, boks sevmədiyim üçün boksçulara da həmişə şübhə ilə yanaşmışam. Bu baxımdan, dünyada tanınan boksçu Məhəmməd Əli təzəlikcə öləndə hadisəyə laqeyd qaldım. Bir növ, yas yerlərində molla "bir salavat da yaxından-uzaqdan gəlib əziyyət çəkənlər üçün çevirək" söhbətindəki uzaqdan gələnlər kateqoriyası kimi bir adam idi mənim üçün Məhəmməd bəy. Dünən qəzetdə gördüyüm şəkildən sonra isə adama heç bir hörmətim qalmadı: onun ABŞ-dəki qəbrinin fotosunu vermişdilər, bu, 20X30 kvadrat santimetrlik balaca bir mermər parçası idi, üstündə "məhəmməd Əli" sözləri güclə yerləşmişdi. (Hələ yaxşıdır bunun soyadı Məhəmmədquluyev-dən filandan olmayıb, yoxsa qalan hərflər otluğa düşürdü).

Rəhmətliyin oğlu, budurmu sən özünə hörmətin? Yaxşı vurub-tutan oğlanın qəbir yeri hardasa bir-iki hektarı tutmalıdır, özü də sağlığında hazır olsa lap Allaha xoş gedir. Açıq görünür ki, Məhəmməd Əlinin çempionluğu fullo bir şey imiş. Özünə hörmət qoymursan, heç olmazsa Məhəmməd Əlinin, Ramazanda, Novruz bayramında qəbrini ziyarət edəcək müsəlmanlara hörmət qoy da bə! İndi onlar bu balaca daşı nə təhər ziyarət eləyib qabağında şəkil çəkdirlənlər, selfi eləsinlər? Kimi inandırmaq olar ki, bu balaca daş o boyda kişinin qəbridir?

Görünür, bunun oğul-uşağı da yox imiş, ya da çox fərasətsizdirlər. Əks halda, uşaqlar eni 10 sot, hündürlüyü də beşmərətə boyda mermər, qranit parçalarını gətirib kişinin qəbrinin üstünə qondarmalı idilər. Heykəl, ən pis halda baş daşının hər üzünə yaxşı bir rəsm çəkilməli idi. Üz tərəfdə Məhəmməd Əlinin boks əlcəyində kiminsə əngini dağıtması, arxa planda da ikibortlu kostyumda və qalstukda ABŞ prezidenti Niksonun balaca gədəsinin sünnət toyuna gedən yerdə fotosu təsvir edilməliydi. Sinə daşının üstünə isə "Qızından xatirə" yazısı, ya da hansısa şeir parçası əks etdirilməliydi. Misal üçün, şeir belə ola bilərdi:

**"Qırdın çənəsinə çox oğlanların
Əzrayıl gələndə təslim olmadın.
Burda yatır Məhəmməd Əli müəllim,
Dünyada sən tək müslim olmadın."**

İlk dəfə deyil, beləlik məzmunuz dəfn edilən sənətkarlar çoxdur. Misal üçün, Lev Tolstoyun bir qəbri var, ot basmış təcikdən ibarətdir. Sanki o boyda dastanları bu adam yox, AYB sədi Anar müəllim yazıbdır, "Hər bə sülh"ün orijinalda adı "Təhmine və Zaur" imiş.

Hələ Albert Eynşteyn müəllim, eşitdiyimə görə özünü yandırıb külünü havaya sovurmağı vəsiyyət edibdir. Belə də şey olarmı? Külü qoyum sən alimliyinə! Yaxşı alimin qəbir yeri mütləq hansısa fəxri xiyabanda qazılmalıdır, yuxarıda qeyd elədiyim kimi, özü də yaxşı olar alimin sağlığında qazılsın. Onun qraniti, merməri mütləq Ukraynadan, İtalyadan gətirilməlidir. Böyründə alimin arvadı, uşaqları, məşuqəsi, katibəsi, sürücüsü üçün də qəbir yerləri ayrılmalıdır ki, alim axirət dünyasına səyahəti zamanı tək qalmasın.

Hər halda, ümid edirəm təzə bir yazı çıxar və jurnalistlər o qəbrin Məhəmməd Əli-yə məxsus olmasını qətiyyətlə təkzib edərlər. Əks halda, hesab eləyin Məhəmməd Əlini o biri dünyada nokouta salıblar.

7 aylıq gərgin münasibətlərin ardınca mülayimləşən Rusiya-Türkiyə münasibətləri prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Sankt-Peterburq səfəri ilə tam əvvəlki məcrasına düşmüş sayıla bilər. Türkiyə liderinin yüksək səviyyədə qarşılınması, hər iki dövlət başçısının səmimi mesajları, nəzərdə tutulan layihələr barədə anonslar "soyuq müharibə"nin tarixdə qaldığına şübhə yeri qoymur.

Paralel olaraq perspektiv münasibətlərdə Azərbaycanın da yer ala biləcəyinə dair açıqlamalar Ankara və Moskva arasındakı əlaqələrə Azərbaycanın marağını daha da artırır. Azərbaycan rəhbərliyinin iki qonşu ölkənin barışığına nail olmaq istiqamətində çalışmaları həm Rusiya, həm də Türkiyə hakimiyyəti tərəfindən təqdir olunmuşdu. Bunun ardınca Azərbaycanın da yer aldığı formatın yaradılması istiqamətində fikir mübadiləsinin aparılması Bakının regiondakı roluna verilən önəmin təsdiqidir.

Rusiyada səfərdə olan Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan rusiyalı həmkarı Vladimir Putinlə görüşündən sonra keçirilən mətbuat konfransında deyib ki, "Türkiyə-Azərbaycan-Rusiya üçtərəfli formatı yaradıla bilər". Ərdoğan qeyd edib ki, Türkiyə Azərbaycan və Rusiya ilə üçtərəfli formatın yaradılması mexanizminə müsbət baxır. Qeyd edək ki, bəzi müşahidəçilər 8 avqustda Bakıda baş tutmuş İran, Türkiyə və Azərbaycan prezidentlərinin üçtərəfli görüşünə istinad edərək, yaradılacaq formatda Tehranın da yer ala biləcəyini güman edirlər. Ekspertlər isə bu formatla bağlı fərqli fikirdədirlər.

Politoloq Arzu Nağıyev hesab edir ki, Azərbaycanın belə bir əməkdaşlıq formatında təmsil olunması mühüm bir məsələdir: "İlk növbədə qeyd edilməlidir ki, son vaxtlar Azərbaycan-Türkiyə-Gürcüstan, Azərbaycan-Rusiya-İran kimi formatlarda da dövlətimiz təmsil olunur. Yeni regional problemlərin həllində dövlətimizin iştirakı təmin olunur və avtomatik olaraq Ermənistan bu proseslərdən təcrid olunur. Bu isə prioritet problem olan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində mühüm rol oynaya bilər. Yeni geosiyasi məsələlərin həlli məhz Azərbaycanla bir yerdə həyata keçirilir".

A.Nağıyev əlavə etdi ki, Türkiyə və Rusiya da iqtisadi məsələlərin həllində, o cümlədən "Şimal-Cənub" dəhlizinin yaradılmasında və inkişafında Azərbaycanın iştirakını və mühüm rolunu dəstəkləyirlər: "Bundan başqa, Türkiyə Xəzərin statusunun təzliklə həll olunmasında maraqlıdır və bununla Türkmənistan qazının nəqlində iştirak edə bilər. Hərbi əməkdaşlığa gəlirdə isə NATO üzvü olan Türkiyə və digər blokda təmsil olunan Rusiya ilə bir yerdə olmaq Azərbaycan və onun təhlükəsizliyinə təhdidlər qarşısının alınması üçün vacib və önəmli bir məsələdir. İranın da bu formatda təmsil olunması Azərbaycan və ümumiyyətlə, region üçün önəmlidir".

Regionda yeni güc mərkəzi yaradıla bilər - Bakı, Ankara və Moskva bir arada

Arzu Nağıyev:
"İranın da bu formatda təmsil olunması Azərbaycan və ümumiyyətlə, region üçün önəmlidir"

Rauf Mirqədirov:
"Taktiki yaxınlaşma Qərblə geopolitik oyunda bir təsir vasitəsi kimi istifadə olunur"

"Mən bu formatın səmərəli bir format olacağına inanmıram. Çünki tərəflərin bir-birindən istəyi fərqlidir. Türkiyə Cənubi Qafqazda real söz sahibi olmaq istəyən dövlətdir. Lakin İran və Rusiya Türkiyəni Cənubi Qafqaz problemlərinin həllinə dəvət etmək istəmir. Ümumiyyətlə, Rusiya ilə İranın ənənəvi mövqeyi ondan ibarətdir ki, regionun problemlərini region dövlətləri həll etməlidir, region dövlətlərindən başqa heç kim hərbi-siyasi üstünlüyə malik olmamalıdır. Bu, ənənəvi bir mövqedir. Bu mənada mən düşünürəm ki, yaxın zamanlarda İranla Rusiya bu mövqelərdən imtina etsinlər".

Bu fikirlər isə politoloq Rauf Mirqədirova məxsusdur. Ekspert əməkdaşımızla söhbətində İran və Rusiyanın Türkiyə ilə münasibətlərinin yaxşılaşdırılması barədə çox danışıldığını, ancaq bu barədə fərqli qənaətinin olduğunu vurğuladı: "Düşünürəm ki, onlar geniş mənada Türkiyəni özlərinə müttəfiq kimi görürlər, bu, mümkün deyil. İran, Türkiyə və Rusiya arasında əməkdaşlıq ola, regionun problemlərinin həlli istiqamətində müəyyən addımlar atıla bilər. Amma əgər hansısa format çərçivəsində hansısa addımlar atılacaqsa belə, düşünürəm ki, bu uzunmüddətli strateji müttəfiqlik mümkün olsun. Çünki tərəflərin maraqları tam müxtəlifdir. Söhbət təkcə Qafqazın problemlərindən, re-

R.Mirqədirov Rusiya və Türkiyənin müttəfiqliyinin daha çox Qərblə mesaj xarakterli olduğunu vurğuladı: "Bu yaxınlaşmadan Qərblə öz oyunlarında istifadə etmək istəyirlər. Bundan əlavə, Rusiya ilə Türkiyə arasında Suriya, kürd problemləri var. Bu problemlərlə əlaqədar tərəflərin ümumi dil tapacağına ümidlər çox azdır. Digər tərəfdən, iqtisadi sahədə baxanda tərəflər əməkdaşlığa məhkumdurlar. Çünki Türkiyə həm enerji istehlakçısıdır, Rusiya isə həm enerji ixrac edir, həm də Türkiyə ərazisindən tranzit kimi istifadə etmək istəyir. Siyasi şərhçilər bu amilə çox diqqət yetirirlər. Amma digər amil nəzərə alınmalıdır ki, Türkiyənin iqtisadiyyatı daha çox Qərblə inteqrasiya olunub və Qərbdən aldığı Rusiyadan aldığından dəfələrlə çoxdur. Yeni söhbət Avropa Birliyi ilə gömrük və ticarət sazişindən gedir. Türkiyənin həmin sazişlərdən aldığı Rusiyadan ala biləcəklərindən dəfələrlə çoxdur. Bu mənada ümid etmək ki, Türkiyə Qərbdən aldığı iqtisadi üstünlüklərdən imtina edəcək, bu, sadələşməyə, razılaşmaya da meyillidirlər. Bunun bir çox səbəbi var. Səbəblərdən biri də budur ki, hər iki tərəf Cənubi Qafqazın regiondakənənə qüvvələrin təsiri altına keçməsinə istəmir. Digər tərəfdən, İran bütün hallarda Azərbaycanın güclü, çiçəklənən, demokratik dövlətə çevrilməsini istəmir. Çünki bu, İranın özünün daxilində ciddi problemlər yarada bilər. İranda böyük bir Azərbaycan icması var və bu, onlar üçün ciddi bir nümunə ola bilər. Regionu çox ciddi nəzarət altında saxlamaq, Azərbaycanın təsir imkanlarının genişlənməsinə yol verməmək hər iki tərəfin maraqlarına cavab verir".

Ekspertə görə, Türkiyənin regionda Azərbaycanın müttəfiqi kimi söz sahibi olması da onların maraqlarına cavab vermir: "Digər yandan, onu da nəzərə almaq lazımdır ki, İran və Rusiya bir çox sahələrdə, xüsusilə də enerji sahəsində rəqabət aparır. Yaxınlarda bu rəqabət kifayət qədər genişlənəcək. Çünki İran dünya bazarına çıxmağa hazırlaşır. Eyni zamanda öz qazını Avropa bazarına çıxardığı üçün Rusiyanın rəqibinə çevrilir".

□ E.PASASOY

Ermenistanın müdafiə naziri Seyran Ohanyan Azərbaycanın işğal olunmuş Dağlıq Qarabağda yerləşən hərbi hissələrdən birində jurnalistlər üçün mətbuat konfransı keçirib. Musavat.com-un erməni saytlarına istinadən verdiyi xəbərə görə, Seyran Ohanyan 2016-cı ilin onlar üçün gərgin və çətin keçdiyini bildirib.

Seyran Ohanyan Ermənistan ordusunun Dağlıq Qarabağdakı qondarma qurumun təminatçısı olduğunu təkrar edib. O, Qarabağda birtərəfli güzəştə yol verməyəcəklərini söyləyib. Ohanyan Ermənistan ordusunun Rusiyadan yeni silahlar aldığı təsdiqləyib.

Bundan başqa, o, əlavə silah alınması üçün müxtəlif beynəlxalq qurumlarla danışıqlar aparıldığını bildirib. Müdafiə naziri Ermənistanın öz silahlarını istehsal etməsi üçün Müdafiə Sənayesi üzrə Dövlət Komitəsinin yaradıldığını jurnalistlərin diqqətinə çatdırıb.

Ermənistan-Rusiya münasibətlərinə də toxunan Seyran Ohanyan Ermənistanın hücumu məruz qalacağı təqdirdə Rusiyanın köməyə çatacağını bəyan edib. Erməni jurnalistləri isə onun bu sözlərini tənqid ediblər. Onların fikrincə, Ohanyan bununla Dağlıq Qarabağın Ermənistanın tərkib hissəsi olmadığını təsdiq edir, belə çıxır ki, Rusiya məhz buna görə həmin dövrə Ermənistan ordusunun köməyinə gəlməyib. Halbuki həmin vaxt məhz Seyran Ohanyan döyüşlərin Rusiyanın sayəsində durduğunu söyləmişdi.

Erməni analitik Akop Badalyanın fikrincə, burada olduqca ziddiyyətli məqamlar ortaya çıxır. "Görəsən, Rusiyanın bu müdaxiləsini indi müsbət də-

yərləndirək, yoxsa tam əksinə? Ermənistanın müdafiə naziri erməni silahlı qüvvələrinin əks-həmləsinin uzun müddət çəkməyəcəyinə, Azərbaycanın isə yenidən hücumu keçərək Ermənistan ordusunu qaçmağa məcbur edəcəyini işarə vururdu? Əgər belədirsə, o zaman Seyran Ohanyan dərhal istefa verməlidir. Əgər Ermənistan rəhbərliyi Rusiyanın müdaxiləsini müsbət xarakterizə edirsə, o zaman onun Azərbaycana göstərdiyi xidmətə də müsbət yanaşır", - deyərək Akop Badalyan məqaləsində yazır.

Analitik davam edir: "Durdurulmuş müharibəyə gəlincə, əlbəttə, xilas edilən hər bir həyat önəmlidir. Lakin məsələ burasındadır ki, müharibə onun bərpası ediləcəyi nöqtədə durdurulub. Rusiya həmin vaxt (aprel - red.) Qafqazda Azərbaycan ordusu üzərində qurulan təhlükəsizlik sistemini qurtardı. Buna görə Rusiya Azərbaycana miqyadlı silahlar satmaqda davam edir".

Digər erməni müəllifi Romella Mnatsakanyan "armeni-anreport" saytında müəllif yazısında regionda baş verən hadisələr, prezidentlərin Bakı görüşü fonunda Ermənistanın acınacaqlı vəziyyətə düşdüyünü yazır: "Məsələ təkcə Rusiyanın öz yönünü tamamilə başqa tərəfə çevirməsində de-

Azərbaycanın atdığı addımlar

Ermənistanın izolyasiyasını gücləndirib

Ermənistanda ölkənin təkənmə perspektivi ilə bağlı narahatlıq artır; müdafiə nazirinin açıqlaması ölkənin siyasi mühitini qarışdırdı; **Seyran Ohanyandan çətin bəyanat:** "Hücum olsa, Rusiya köməymizə çatacaq"

Serj Sarkisyan

vil. Azərbaycan, İran və Rusiya arasında münasibətlərin yeni mərhələsi, artıq öz səmərəliliyini sübut etmiş Türkiyə-Azərbaycan-Gürcüstan aliansı ilə birlikdə Azərbaycanın böyük coğrafi məkanda iqtisadi-ticarət imkanlarını genişləndirir" cümləsi ilə müəllif yazısında bədbin ruhunu sürdürüb: "Təəssüf ki, bu doğrudur. Həm İran, həm də Rusiya prezidentlərinin səfəri Azərbaycan tərəfindən həyata keçirilən böyük irəliləyişdir. Bununla da Ermənistanın izolyasiyası də-

rinləşib, Bakının daha ucuz layihələr təklif etməsi sayəsində İranla Ermənistanın bir çox birgə planları zibil yeyişinə atılıb. Rusiyaya gəlincə isə Azərbaycana silah satmaqdan vaz keçmək əvəzinə, açıq şəkildə Azərbaycanla bu sahədə əməkdaşlığı inkişaf etdirmək istədiyini bildirir".

Ermənistanın digər tanınmış politoloqu Ruben Mehrabyan da 1in.am saytına verdiyi müsahibədə ölkənin həm xarici, həm də daxili cəhətdən sıxıntılı vəziyyətində olduğunu bildirib. "Rusiya Kazan sənədi sət və kobud üsulla bizim qabağımıza gətirir. Rusiya bunu praktiki olaraq güc yolu ilə həll edir. Azərbaycana milyard dollarla silah satır və güc şantajı ilə Ermənistanı bu sənədi qəbul etməyə çalışır. Biz Ermənistanın bütün qırmızı çizgilərinin aşılırdığını görürük", - deyərək Mehrabyan bildirib.

Mehrabyan iyulun 17-də, İrəvanın mərkəzində baş verən silahlı insidentin Ermənistan üçün intihar xarakteri daşdığına söyləyib. "Biz müxalif fəaliyyəti, müxalif hərəkatı dövlətin əsaslarına vurulan zərbələrdən ayırmalıyıq. Özü də ətrafımızda baş verən geopolitik bir fırtınanın tüğyan etdiyi bir vaxtda..."

Politoloqun sözlərinə görə, Ermənistanın daxili möhkəmliyi üçün heç bir ehtiyatı qalmayıb. "Bu sabitliyin potensialı artıq xərclənib qurtarıb, şkala oxu sıfırı göstərir. Bu gün Ermənistan da siyasət öldürülüb, indi də siyasi düşüncəni öldürmək istəyirlər" - deyərək Mehrabyan sözlərini yekunlaşdırıb.

□ **Vaqif HÜSEYN**

"Türk axını" yenidən gündəmə qayıdır

Türkiyə və Rusiya prezidentlərinin görüşü, iki ölkə arasındakı gərginliyin aradan qalxması və "Türk axını" layihəsinin yenidən gündəmə gəlməsi TAP və TANAP layihələrinin taleyi ilə bağlı bezi sualları doğurub. Dünya mətbuatında da bu haqda məqalələr dərc olunub.

"The Wall Street Journal" qəzeti Türkiyə-Rusiya yaxınlaşmasının Azərbaycan üçün "pis xəbər" olduğunu yazıb. Qəzet qeyd edib ki, "Türk axını" dilisə, bu, Azərbaycanın maraqlarına zərbə vuracaq.

Məqalədə deyilir ki, Ərdəğanla Putinin Sankt-Peterburqda keçirilən görüşündə Rusiya və Türkiyənin aralarındakı qaz kəməri layihələrini yenidən canlandırmaq niyyətlərini elan etməsi Avropanın Rusiyanın qaz asılılığından azad olmaq səylərini heçə endirə bilər. Belə ki, Avropa İttifaqı Rusiya qazından məhz Azərbaycandan nəql olunacaq qazın hesabına xilas olmağı planlaşdırır. Məqalədə deyildiyinə görə, bu, Azərbaycana zərbə ola bilər. Qəzet yazır ki, cənub dəhlizi ilə qazın Avropaya nəqlinə 2019-cu ilin sonlarında başlanacağı gözlənilir, lakin "Türk axını"nın eyni ildə bazara gəlişi cənub dəhlizinin tutu-

TAP və TANAP-a təhlükə varmı? Ekspert: "Yeganə təşviş doğuracaq məsələ odur ki..."

munun genişləndirilməsini kommersiya baxımından mənasız edə bilər.

Məsələni şərh edən Neft Araşdırmaları Mərkəzinin rəhbəri İlham Şaban bildirdi ki, "Türk axını" layihəsi Azərbaycanın enerji maraqları üçün təhlükə deyil: "Maraqlı məsələ odur ki, avqustun 9-da iki prezident görüşdü və təyyarə olayından sonra yaranan gərginliyi aradan qaldırdılar. Ancaq məhz "Türk axını" layihəsi ilə bağlı məsələnin donu dünən açıldı. Onun donunu bir müddət əvvəl açmışlar. Görünür, gərginliyin olduğu dönmədə də müəyyən kontaktlar qalır və ekspertlər layihənin üzərində işləyiblər. Bu baxımdan, hətta Rusiyanın enerji naziri mətbuata açıqlamasında elan elədi ki, birgə işçi qrupu yaradılacaq və oktyabr ayında Türkiyədə keçirilən Rusiya-Türkiyə hökumətlərarası iqtisadi forumda hökumətlərarası saziş imzalanacaq. Faktiki olaraq bu məsələ sazişin imzalanması ilə yekunlaşacaq. Bu görüşdə "Türk axını" ilə bağlı yol xəritəsi də Türkiyə tərəfinə təq-

dim olundu. Burada layihənin reallaşması üçün atılacaq addımlar əksini tapıb. Mən o sənədlə tanış oldum, yetərinə operativ sənəddir".

Ekspertin sözlərinə görə, "Türk axını" layihəsinin reallaşması təxminən Cənub Qaz Dəhlizi ilə eyni vaxta təsadüf edəcək: "Məsələnin başqa bir hissəsi odur ki, o kəmərin uzunluğu heç 1000 kilometr deyil, 660 kilometr sualtı boru kəməridir. 256 kilometr qədər də qurudan keçən hissədir. Bu isə Yunanıstan sərhədinə qədər olan hissədir, Türkiyənin qazpaylayıcı şə-

rinə düşür. Onlar hesab edirlər ki, cəmi bir boru kəməri inşa ediləcək, Türkiyə həmin kəmərlə 15 milyard kubmetrdən az olmayan həcmdə qaz götürəcək, həmin həcm isə artıq Ukraynadan tranzit edilməyəcək. Bəlkə də o zamana qədər Bolqarıstan üzərindən hansısa boru kəməri çəkmək mümkün oldu. O məsələnin həlli isə Rusiya ilə Avropa Komissiyası arasında məsləhətləşmələr və danışıqların yekunundan asılı olacaq. Bu baxımdan, bunun Azərbaycana elə də ciddi təsiri olmayacaq. Birbaşa və dolaylı yolla elə bir təsiri yoxdur. Çünki Türkiyə onsuz da o qazı Rusiyadan alır, sadəcə, əvvəllər Balkanlar üzərindən alırdı, indi isə birbaşa alacaq".

İ.Şabanın fikrincə, burada ən önəmli məsələ qiymət məsələsidir: "Ruslar daha ucuz qiymət siyasəti yürütməklə Türkiyə bazarında bizim qaz həcmlərinin artmasına təhlükə törədə bilər. Ancaq mən bunu da real hesab etmirəm. Ona görə ki, Türkiyə bazarında ən baha qaz İran qazıdır. Bu mənada Türkiyə ötən ildən etibarən Azərbaycan qazını almağı təxminən 500-600 milyon kubmetr artırır. İkinci təhlükə, Türkiyənin rəsmi məlumatına baxsaq, İrandan aldığı qazın həcmi azaldı, əvvəllər 9 milyard kubmetr qaz alırdı, ötən il bu rəqəm 7,8 milyard olub. Bundan əlavə, İranla iqtisadi məhkəmədə çəkişməsi bu günə qədər davam edir. Bu baxımdan, iqtisadi sərfəlilik bizim tərəfimizdədir. Bizim 6, 3 milyard kubmetr "Şahdəniz 1" layihəsi çərçivəsində, 6 milyard kubmetr "Şahdəniz 2" layihəsi çərçivəsində qaz həcmimizin Türkiyə bazarına daxil olması bizim üçün də, Türkiyənin öz qaz bazarını diversifikasiya et-

məsi üçün də önəmli olacaq. 2020-ci ildən sonra isə bizim qazımız Avropaya gedəcək, bunu Bolqarıstan da alacaq, Yunanıstan da. İtaliya da alacaq. Tutaq ki, 2020-ci ildən sonra ruslar Avropa ilə danışıq və öz qazlarını Türkiyə üzərindən Avropaya ötürsün. Bu zaman nə dəyişə bilər? Həcmərdə heç bir dəyişiklik olmayacaq".

Ekspert bazarda təklifin artmasının narahatlıq doğuran məsələ olduğunu və qiymətlərin ucuzlaşmasına səbəb olacağını bildirdi: "Yalnız bir halda təsiri ola bilər ki, biz 2025-ci ildə Avropaya qaz həcmlərinin artırılmasını planlaşdırırıq. Bu zaman istehlakçılardan tələbatı ilə bağlı problem ola bilər. Bu mənada proqnoz vermək bir qədər çətin-dir. Qaz neftdən dəfələrlə müəkkəbdir və bu haqda verilən proqnozların əksəriyyəti özünü dünya bazarda doğrultmayıb. Lakin bizim Avropaya çıxartdığımız qazın istiqaməti müxtəlif olacaq, bəzi Balkanlara, Macarıstana, Serbiyaya, Makedoniyaya, Albaniyaya, Xorvatiyaya da qaz nəql edəcəyik. Bunlar hazırda ötən ildən etibarən Azərbaycan qazını almağı təxminən 500-600 milyon kubmetr artırır. İkinci təhlükə, Türkiyənin rəsmi məlumatına baxsaq, İrandan aldığı qazın həcmi azaldı, əvvəllər 9 milyard kubmetr qaz alırdı, ötən il bu rəqəm 7,8 milyard olub. Bundan əlavə, İranla iqtisadi məhkəmədə çəkişməsi bu günə qədər davam edir. Bu baxımdan, iqtisadi sərfəlilik bizim tərəfimizdədir. Bizim 6, 3 milyard kubmetr "Şahdəniz 1" layihəsi çərçivəsində, 6 milyard kubmetr "Şahdəniz 2" layihəsi çərçivəsində qaz həcmimizin Türkiyə bazarına daxil olması bizim üçün də, Türkiyənin öz qaz bazarını diversifikasiya et-

□ **Nərgiz LİFTİYEVA**

Zülfüqarlı qardaşlarının əlindən zorla alınan zavodda məzhəkə

"Bakıpoladtökmə" zavodunda hesabat-seçki yığıncağı təyin olunub, təzə sədrin seçilməsi nəzərdə tutulur...

Hazırda Türkiyədə mühacir həyatı yaşayan Zülfüqarlı qardaşlarının əllərindən alınmış zavodlardan birində - "Bakıpoladtökmə" də hesabat-seçki yığıncağı təyin olunub. Avqustun 16-na təyin olunan yığıncaq haqda redaksiyamızı bilgiləndirən zavodun kiçik səhmdarlarından biri deyib ki, tədbirdə zavodunun idarə heyətinə yeni sədrin seçilməsi də nəzərdə tutulur.

"Zavodu Zülfüqarlı qardaşlarının əlindən alandan sonra biz kiçik səhmdarlara dedilər ki, sizin səhmləriniz "it-bata" düşüb, gedin işinizlə məşğul olun, sizin zavodda payınız yoxdur. Bu əsasla da bizə dividend verməkdən imtina etdilər. Amma hər dəfə hesabat yığıncağı keçirəndə biz kiçik səhmdarlara məktub yazıb zavoda çağırırlar. Sübut edirlər ki, səhmlərimiz "it-bata" düşməyib, sadəcə, dividend verməmək üçün belə deyirlər", - deyərək adının çəkilməsini istəməyən kiçik səhmdar bildirib.

Əlavə edib ki, zavod Zülfüqarlı qardaşlarının əlindən alınandan sonra fəaliyyətsiz duruma gətirilib: "Zülfüqarlıların dövründə zavodda 1500 işçi vardı. Tutub əllərindən aldılar, özlərini ölkədən didərgin saldılar. İndi zavodda 200 nəfər işçi qalır. Biz kiçik səhmdarlar 186 nəfərlik, zavodun ümumi səhmlərinin 3 faizinin sahibiyik. Zülfüqarlıların dövründə bizlərə dividend verirdilər. Zülfüqarlıları 2010-cu ildə həbs edib zavodu əllərindən aldılar, o gündən bu yana bizlərə 1 qəpik də olsun dividend verməyiblər. İşdən çıxarılan şəxslərin pullarını belə vermirlər".

Qeyd edək ki, Nureddin və Loğman Zülfüqarlı qardaşları 2003-cü ildə açıq tendərə çıxarılmış "Bakı Poladtökmə" zavodunun səhmlərinin 96 faizini alıblar. Çökmüş iqtisadiyyatı olan hər iki zavodun işçilərə, dövlətə və müəssisələrə olan borcları ödənilib, müəssisələrə iri məbləğdə sərmayə qoyulub. 2010-cu ildə zavod zorla Zülfüqarlılardan alınmış, özləri müxtəlif bəhanələrlə həbs ediləblər.

2011-ci ilin yanvar ayında ölkəni tərk etdikdən sonra Nureddin və Loğman Zülfüqarlı qardaşları öz hüquqlarının bərpası üçün müxtəlif iddia tələbləri ilə məhkəmələrə üz tutublar. Yerli məhkəmələrdə ədalətli qərara nail ola bilmədiklərinə Zülfüqarlı qardaşları Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinə müraciət ediblər.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Gələn ildən elektron ticarətdən vergi tutulacaq

Azərbaycanda rəqəmsal ticarətin vergiyə cəlb olunması və transfert qiymətləri ilə bağlı qanunvericiliyə dəyişikliklərin edilməsi məsələsi 3 ay müddətində öz həllini tapacaq.

"APA Economics"-in məlumatına görə, bunu dünən Vergilər Nazirliyində Azərbaycan Prezidentinin "2016-cı ildə vergi sahəsində aparılacaq islahatlar"ın təsdiqi və vergi inzibatiçiliğün təkmilləşdirilməsi haqqında" 4 avqust 2016-cı il tarixi Sərəncamı və bu sərəncamla bağlı Vergilər Nazirliyi qarşısında duran vəzifələrə həsr olunmuş mətbuat konfransında vergilər nazirinin müavini İlkin Vəliyev bildirib.

Onun sözlərinə görə, artıq gələn ildən elektron ticarətin vergiyə cəlb olunması mümkündür ola bilər: "Bu gün elektron ticarət vergidən kənar qalır. Biz çalışacağıq ki, bütün bu proseslər vergiyə cəlb olunsun".

Bakı şəhər sakinləri, Səbəyel rayonu, Y.Məmmədaliyev küçəsindəki tarixi, arxitektura binada yaşayan Nailə İzabala qızı Quliyeva, Xoma Rəhimli qızı Səfərova, Sevda İsmayıl qızı Rzayeva və Elnaz Hüseynova qızı Miriyeva KİV-ə müraciət ünvanlayıblar. Onlar ölkə rəhbərliyinə, aidiyyəti qurumlara şikayət edərək yaşadıkları tarixi binanın dağıdılmasının, qəzalılıq vəziyyətdə salınmasının qarşısını almağa çağırırlar.

Redaksiyamıza daxil olan məktubdan belə aydın olur ki, Y.Məmmədaliyev küçəsi 6 nömrəli binanın 8-ci mənzilində yerləşən "FLAY-INN" Turizm Agentliyinin direktoru, Türkiyə vətəndaşı Akif Cəbrayıl oğlu Akbulut Bakı şəhərinin mərkəzində yerləşən tarixi memarlıq abidəsi kimi siyahıya salınmış yaşayış binasında qeyri-qanuni olaraq söküntü, təmir, genişləndirmə, quraşdırma işləri aparır.

"Bizim yaşadığımız bina Nazirlər Kabinetinin 2 avqust 2001-ci il tarixli 132 nömrəli qərarı ilə yerli əhəmiyyətli memarlıq abidəsi kimi (*invertar nömrəsi 3336*) dövlət qeydiyyatına alınıb. Çox təəssüflər olsun ki, Azərbaycan Respublikasında qanunların alliyindən xəbərsiz olan Türkiyə Respublikasının vətəndaşı, binada komersiya fəaliyyəti ilə məşğul olan Akif Akbulut və həyat yoldaşı Samirə Akbulut qanunlarımıza kobudcasına hörmətsizlik ediblər. Akif Akbulut 2011 -ci ildən başlayaraq qeyd olunan ünvanda özbaşına rəsmi icazə almadan söküntü, təmir, tikinti, quraşdırma və genişləndirmə işlərini aparır. Biz həmin binanın sakinləri kimi ona qanunsuz əməllərindən əl çəkəməsi ilə bağlı xəbərdarlıq etsək də, qarşısını almaq istəsək də, rəsmi şəkildə müvafiq orqanlara müraciət etsək də, nəticə həsil olmadı. A.Akbulut bu gün də qanunsuz əməllərini davam etdirməkdədir", - deyərək müraciətdə qeyd olunan.

Müraciət müəlliflərindən olan N.Quliyeva qeyd edir ki, İranda olduğu müddətdə A.Akbulut qonşulara xəbərdarlıq etmədən və müvafiq təşkilatlardan icazə almadan ümumi həyətə beton tökü:

"Nəticədə mənzilimizin həyətə baxan pəncərəsi, mənzilimdə quraşdırılmış kondisionerin bir hissəsi də betonun altında qalıb və mənə külli miqdarda ziyan dəyib. Eyni zamanda onun qeyri-qanuni hərəkətləri nəticəsində yağışın suyu mənzilimizin divarlarını və döşəməni yararsız hala salıb. O vaxtdan bəri yağışın suyu mənzilimə axır. Bu səbəbdən mən Akif Akbuluta bir neçə dəfə müraciət etdim və ondan betonu sökməyini istədim. "Mən betonu heç zaman sökməyəcəyəm, hara istəyirsiniz, kimə istəyirsiniz şikayət edin. Mənim elə adamlarım var ki, mənim dediyim

olacaq", - deyərək mənə cavab verdi. Ona havadarlıq edənlərə arxalanan Akif Akbulut Azərbaycanın tarixi memarlıq abidəsi sayılan binamıza qəsd edərək icarəyə götürdü-yü sahəni 8 nömrəli mənzilə birləşdirərək həmin mənzildən 2-ci mərtəbəyə qeyri-qanuni olaraq lift quraşdırıb. Rəsm olmadan lift quraşdırmaq məqsədilə binamızın da-

Bakı şəhər Səbəyel Rayon Məhkəməsinə A.Akbulut tərəfindən mənzilimizin qarşısında icazə almadan beton tökülməsi nəticəsində mənə dəymiş maddi ziyanın ödənilməsi ilə bağlı iddia qaldırdım. Rayon məhkəməsi 26.11.2012-ci il iddianı qismən təmin etdiyindən həmin qətnamədən Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə şikayət ver-

kət nəticəsində mənim və digər mənzillərə də xeyli ziyan dəydiyi göstərilib.

2012-ci ildə hakim Famil Nəsimovun sədrliyi ilə Səbəyel Rayon Məhkəməsinə, 2014-cü ildə hakim Elşad Şaməyevin sədrliyi ilə Səbəyel Rayon Məhkəməsinə, 2014-cü ilin fevralında hakim Natiq Abbasovun sədrliyi ilə Bakı Apelyasiya Məhkəmə-

Keçmiş MTN əməkdaşının havadarlıq etdiyi əcnəbi Bakıda tarixi binanı sökür

Mamay soyadlı sabiq MTN-çi məhkəmələrdə Akif Akbulutun himayəçisi rolunda niyə çıxış edir...

yanıqlığını saxlayan divarın dibindən böyük bir qazıntı aparıb. Nəticədə isə mənzilimizdə böyük çatlar emələ gəlib. Bütün bunlardan başqa, Türkiyə vətəndaşı yenə də qanununsuzluq edərək binanın divarını sökərək, texniki qaydaları pozaraq Əlizadə küçəsinə qapı açıb. Ancaq bizim binanın 8 saylı mənzilinin həmin küçəyə heç vaxt çıxışı olmayıb".

Məktub müəllifləri daha sonra qeyd edirlər ki, Akif Akbulutun qanunsuz əməlləri barədə dəfələrlə hüquq-mühafizə və məhkəmə orqanlarına müraciət ediblər: "Akbulut "Tarix və Mədəniyyət abidələrinin qorunması haqqında" Qanunun 10-cu bəndinin tələblərini pozub. Həmin qanuna əsasən, abidələrin bədii-estetik görkəminin dəyişdirilməsi, uçurulması, onlar üçün təhlükə yarada biləcək təmir, inşaat, təsərrüfat və digər işlərin görülməsi qadağandır. Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin 29.08.2012-ci il tarixli məktubundan aydın olub ki, Akif Akbuluta Səbəyel rayonu, Yusif Məmmədaliyev küçəsi 6 ünvanında tikinti və yenedənqurma işlərinin aparılması üçün sərəncam verilməyib.

Qeyd etmək istəyirəm ki, turizm agentliyinin direktoru Akif Akbulutun yaşadığımız binanın həyətində, mənzilimizin qarşısına tökülmüş betonun sökülməsi, onun tərəfindən tarixi memarlıq abidəsi olan binamıza qanunsuz olaraq liftin quraşdırılmasının qarşısının alınması, binada əlavə tikinti, genişləndirmə işlərinin və binanın həyətində lazımsız kameraların quraşdırılmasının qarşısını almaqdan ötrü dəfələrlə məhkəmə çekişmələri məhkəmələr tərəfindən bizim yaşadığımız binada Türkiyə vətəndaşının apardığı qanunsuz tikinti işləri nəticəsində mənzillərimizə dəymiş ziyan və zərərin müəyyənləşdirilməsindən ötrü dəfələrlə məhkəmə ekspertizaları təyin edilib, rəylər verilib. İş üzrə təyin edilmiş ekspert rəyindən bir daha aydın olur ki, mənim mənzilimin divarlarının birində yaranmış çatlar lift quraşdırmaq üçün hazırlıq işlərinin aparılması zamanı tikilinin üst hissəsindən 3 ədəd polladdan şerlərin bərkidilməsindən yaranıb. Mənzil kommunal istismar sahəsinin tərtib etdiyi aktda da Türkiyə vətəndaşının apardığı qeyri-qanuni hərə-

sində, həmin ilin dekabrında hakim Etibar Nəbiyev sədrliyi ilə Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə baxılaraq qanunauyğun ədalətli qərar və qətnamələr qəbul edilib. Lakin haqq və ədalət qəbul etmə istəməyən, məhkəmələrin gəldikləri nəticələrdən narazı qalan Akif Akbulut Bakı Apelyasiya Məhkəməsi Mülki Kollegiyasının 18.02.2014-cü il tarixli qətnaməsindən şikayət verib. 18 sentyabr 2014-cü ildə Ali Məhkəmənin Mülki Kollegiyasında hakim Tatiana Qoldmanın sədrliyi ilə A.Akbulutun kasasiya şikayətinin baxışı keçirilib. Məhkəmə şikayətin əsassız olduğunu nəzərə alıb və ədalətli qərar qəbul edib.

A.Akbulut bu dəfə Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin 15.12.2014-cü il tarixli qətnaməsindən Ali Məhkəmənin Mülki Kollegiyasına kasasiya şikayəti ilə müraciət edib. Hakim Rəşadət Ağayev arxitektoru üslubunda tikilən, yaşadığımız tarixi binamızı sökən A.Akbuluta havadarlıq edib. Aparılmış araşdırmalardan məlum oldu ki, uzun müddət ölkəmizdə iri turizm şirkətinə rəhbərlik edən A.Akbuluta havadarlıq edənlərdən biri də keçmiş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin əməkdaşı, onun yaxın dostu Mamay soyadlı şəxsdir".

Məktub müəllifləri sonda qeyd edirlər ki, məhkəmə çekişməsi bu günlərə qədər davam edir və avqustun 11-də Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə hakim Cəmilə Səfiyevanın sədrliyi ilə növbəti dəfə A.Akbulutun qanunsuz əməllərinə qiymət verəcək.

Yazıda adı hallanan hər kəsi dinləməyə, mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

□ E.HÜSEYNOV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Bu günlər regionumuzla bağlı, Qarabağ məsələsinə də təsirsiz ötürülməyəcək mühüm olaylar baş verməkdədir. Söhbət ilk növbədə üç ölkə prezidentinin 8 avqust Bakı sammiti və Sankt-Peterburqda reallaşan Putin-Ərdoğan görüşündən və onların nəticələrindən gedir. Dünən isə bu görüşlərin ardınca Moskvada Putin-Sərkisyan görüşü olub.

Əsas suallardan biri budur ki, Bakı sammiti, ardınca Putin-Ərdoğan və Putin-Sərkisyan danışıqları Dağlıq Qarabağ probleminin həll perspektivinə hansı təsirləri göstərə bilər, yaxud bu görüşlərin gedişində Qarabağla bağlı hansısa ilkin, məxfi anlaşmaların əldə olunması mümkündürmü?

Qeyd edək ki, məsələyə düşmən Ermənistanda sergilənən yanaşma da maraqlıdır və bu, ölkədəki daxili vəziyyəti qiymətləndirmək baxımından gərəkliliyi ola bilər. Məsələn, erməni politoloq **Stepan Qriqoryan** son proseslər fonunda Ermənistan üçün pozitiv gözləntilərin olmadığı qənaətindədir.

"Biz dəfələrlə xəbərdarlıq eləmişdik ki, hakimiyyət yanlış siyasət aparır, çünki ölkənin bütün energetik resursları, rabitə vasitələri, dəmiryolu və təhlükəsizliyini bir ölkə ilə bağlayırlar. Və

bu ölkədən (Rusiya-dan-red.) böyük bir asılılıq yaranır" - erməni analitik bildirib. O, rəsmi İrəvanı Rusiyanın Türkiyə ilə bağlı siyasətini də düzgün hesablaya bilməməkdə ittiham edib: "Biz həmçinin xəbərdarlıq eləmişdik ki, Rusiya öz maraqlarından çıxış edərək, öz siyasətini kəskin dəyişə və Türkiyə ilə münasibətləri yaxşılaşdırmağa çalışsın, ona görə ki, Rusiyanın əsas düşməni və hədəfi Avropadır, NATO-dur. Rusiya onları zəiflətmək və izolyasiyadan çıxarmaq istəyir. Bu yöndə də ona Çin və Türkiyə kömək edə bilərlər".

Stepanyan daha sonra deyib: "Tarixdən bilirəm ki, Rusiya-Türkiyə münasibətlərinin yaxınlaşması bizim üçün təhlükəlidir. Və bu gün biz bunu görürük - əsas problem kimi Qarabağ problemi müzakirə

liyyat dəhlizindən danışılıb. Hər 3 ölkə dəmiryolu xəttinin işə düşməsinə maraqlıdır. Azərbaycan prezidentinin rusiyalı həmkarı ilə ikitərəfli görüşündə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Ancaq apreləndən bu yana hadisələrin inkişafı göstərir ki, münaqişənin həllinin birinci addımı kimi Dağlıq Qarabağ ətrafındakı rayonların boşaldılması şərtidir. Bu məqsədlə Putinin Sərkisyanla təsir etmək fikri, belə görünür ki, yoxdur".

Politoloq Putinin Sərkisyanla Moskvada baş tutan görüşündən də söz açıb: "Putin Moskvada Sərkisyanı İlham Əliyevlə görüşünün təfərrüatları haqqında məlumatlandıracaq. Ancaq Putini

Ermənistanda yeni Qarabağ səksəkəsi - düşmən niyə narahatdır?

Status-kvonun qalması da, dəyişməsi də işğalçıya yaxşı heç nə vəd eləmir; təcavüzkar ölkə münaqişə ətrafında yeni situasiyanın yarana biləcəyindən dolayı narahatlıq içindədir; **erməni ekspert:** "Rusiya Ermənistanı güzəştlərə məcbur etmək istəyir ki, Azərbaycan Avrasiya Birliyinə qoşulsun..."

ediləcək. Biz olduqca ciddi bir problemin qarşısında olduğumuz ki, bu da Ermənistan hakimiyyətinin siyasətini nəticəsizdir. Ermənistan Avropa Birliyi ilə assosiasiya sazişini imzalamadı və hər şeyini Rusiyaya verdi. Rusiya da başa düşür ki, Ermənistanın müqavimət göstərmək üçün imkanları yoxdur".

Erməni eksperte görə, Moskvada Azərbaycanın Avrasiya İqtisadi Birliyinə üzvlüyü lazımdır. "Moskva İrəvanı güzəştlərə məcbur etmək istəyir ki, Azərbaycan Avrasiya Birliyinə qoşulsun. Bu bazarlıq açıq-aşkardır, təhlükəlidir" - o qeyd edib. Stepanyan görə, bu üzddən Qarabağ məsələsinin həllinin süni sürətdə uzadılması təhlükəlidir: "Rusiya Ermənistanı təzyiqləndirir ki, o, birtərəfli güzəştlərə getsin. Başqa yandan, mən Ermənistanda bir çoxlarının irəli sürdüyü o tezislə razıyam ki, status-kvo bizə sərfəli deyil və bu məsələnin sonunda həll olunmalıdır. Ancaq bu günkü kontekstdə yox. Bu günkü kontekstdə biz birtərəfli güzəştlərə gedə bilmərik, nədən ki, Azərbaycan - proqnoz edilməyən ölkədir və bunu zəiflik kimi qəbul edib hücum edərlər".

Göründüyü kimi, işğalçı ölkənin Qarabağ məsələsində çıxılmaz və aciz durumda, daha doğrusu, girov durumunda olduğunu, bütünlüklə Rusiyadan asılı olduğunu erməni analitiklər də etiraf edir. Onu da etiraf edirlər ki, belə bir duruma səbəb Ermənistanın apardığı yanlış siyasətdir, işğalçılıq siyasətidir. O da faktıdır ki, bu yanlış siyasət artıq Ermənistan daxili situasiyaya birbaşa pozucu təsir göstərməkdədir. Bu situasiyanı isə ən əvvəl Moskvada diqqətlə izləməkdədirlər.

"Putini bu gün narahat edən Ermənistanın vəziyyətidir. Çünki Serj Sərkisyanın Ermənistanın mövqeləri getdikcə zəifləyir". Politoloq Elxan Şahinoğlu bu qənaətdədir. Siyasi şərhçi üç gün ərzində, üç müxtəlif yerdə Dağlıq Qarabağla bağlı fikir mübadiləsinin aparıldığı görüşləri şərh edib: "Azərbaycan, Rusiya və İran prezidentlərinin üçtərəfli Bakı görüşündə daha çox "Şimal-Cənub" nəq-

bu gün daha çox narahat edən Ermənistanın vəziyyətidir. Çünki Serj Sərkisyanın ölkədəki mövqeləri getdikcə zəifləyir. Ermənistanın qarşı bilməsi faktoru Putini narahat edir. Moskvada belə bir şübhə var ki, Ermənistanı da kənar qüvvələr, o cümlədən ABŞ qarşıdır. Ona görə də Putin Sərkisyanla Ermənistanın vəziyyəti müzakirə edəcək. Beləliklə, 8, 9 və 10 avqust görüşlərinin əsas iştirakçısı Vladimir Putindir. Hər üç görüşdə Qarabağla bağlı fikir mübadiləsi aparılacaq da, bu, münaqişənin həllində ciddi irəliləyişə səbəb olmayacaq".

Ancaq bir sıra təhlilçilərə görə, son görüşlər, xüsusən də Türkiyə-Rusiya münasibətlərinin tezədən isti məcraya qayıtmağa başlaması indi olmasa da, müəyyən müddət sonra Dağlıq Qarabağ probleminin həlli üçün daha yaxşı atmosfer yarada bilər. Bunun belə olub-olmayacağını isə yəqin ki, çox gözləmək lazım gəlməyəcək.

Qarabağ münaqişəsi yeni formatda müzakirəyə çıxarıla bilər

Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi Azərbaycan-Türkiyə-Rusiya üçtərəfli mexanizmi çərçivəsində müzakirə edilə bilər. TRT telekanalının verdiyi məlumatına görə, bunu Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu deyib ("Trend").

Nazir bildirib ki, üçtərəfli format bütün tərəflər üçün faydalı olacaq: "Biz bu formatı Azərbaycanda görüş zamanı müzakirə etdik. Azərbaycan Rusiya ilə üçtərəfli mexanizmi müsbət qiymətləndirdi. Bu təşəbbüs Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə görüşündə də səsləndirildi. Rusiya da bu mexanizmi müsbət qiymətləndirdi. Biz siyasi, iqtisadi və nəqliyyat sahələrində əməkdaşlıq edə bilərik".

Qeyd edək ki, bir sıra siyasi ekspertlər Ankara-Moskva münasibətlərinin istiləşməsinin Qarabağ itilafının da həllinə pozitiv təsir göstərəcəyini proqnoz edirlər. Lakin münaqişənin həlli yalnız o halda irəlilə-

yə bilər ki, Rusiya Ermənistanı ərazilərinin boşaldılması üçün təzyiqləndirsin. Ancaq hələ ki, bu, aprel döyüşlərindən sonra da müşahidə olunmur. Ankara bu yöndə Kremlə təsir edə biləcəkmə? Zaman göstərəcək.

Ərəbləri "cənnət"dən qovacağıq mı?

Elşad PAŞASOY
epashasoy@yahoo.com

Ərəb turistləri dinləyəndə düşünürsən ki, onlar bizim qədər naşükür deyilmiş. Bakının nə küleyini bəyəndik, nə istisini. Hər zaman deyindik. Ancaq son vaxtlar hamımızın az qala kərənti götürüb qovmaq istədiyimiz ərəb turistlər Azərbaycanı bizlərə sevdirməyə başlayıb. Ölkəmiz haqqında elə gözəl sözlər deyirlər ki...

"Nəfəs aldıqca başımı qaldırıb səmaya baxıram, deyirəm yaqın Allahın cənnəti belə olur" - deyir Səudiyyə Ərəbistanından gəlmiş turist. Dubayda həтта dayanacaqda kondisionersiz dayana bilməyən ərəb üçün təbii ki, Bakı ayrı aləmdir. Vaxtilə şair "cənnət görmək istəyənləri" Azərbaycana çağırırdı. İndi ərəblər "cənnətin ünvanını" kəşf edib. Elə isə niyə onlara bu qədər ironik və davakar yanaşırıq? Demirdikmi Azərbaycana turist gəlmir?! Deyirdik. İndi ərəblər axışib gəliyə, sevinmək lazımdır.

"Falcon Travel" şirkətinin direktoru Pərviz Musayev deyib ki, hər gün ölkəmizə 600-1000 arası ərəb turist gəlir. Çox ciddi göstəricidir. Hər bir ərəb Azərbaycanda para xərcləyir, ölkəmizin turizm sektoruna yatırım qoyur, bunun nəyi pisdir ki? Gələn il Azərbaycanı səfər edən ərəb turistlərin sayının builkindən çox olacağı deyilir. Olsun, buna yalnız sevinmək lazımdır. Biz Azərbaycanın ev sahibliyi ilə yarımlara böyük pulları niyə xərcləyirik? Təbii ki, ölkəmizi dünyada tanıtmaya, təbliğ etməyə, həm də qeyri-neft sektorunun əsas qolu olan turizmin inkişafına nail olmaq üçün. O yarışların keçirilməsi, infrastrukturun yaradılmasına böyük vəsaitlər ona görə xərclənməyib ki, ölkənin sərhədlərini ecnəbilerin üzünə bağlayıb, qapının açarını da Xəzərə atmaq. Gələn il Bakı İslam Oyunlarına da ev sahibliyi edəcək və daha çox ərəb gələcək.

2015-ci ildə xarici ölkələrdən Azərbaycana 2 milyon 6 min 176 nəfər turist gəlib. Qardaş Türkiyədən gələnlərin sayı cəmi 288 min 620 nəfər olub. Ancaq bu gedişlə 2016-cı ildə ərəblər birinci olacaq. Öz də ərəb turistlərini "qazanmaq" üçün xərc çəkməmişik, özləri seçim edib.

Düzdür, ölkələrarası münasibətlər bu məsələdə böyük rol oynayır. Məsələn, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin ötən ilin aprelinde Səudiyyə Ərəbistanı Krallığına, bu ilin fevralında Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinə rəsmi səfərləri, viza sadələşdirilməsi də ölkəmizə marağın artmasında önəmli rol oynayır. Eyni zamanda Türkiyədə baş verən hadisələr, bölgədəki vətəndaş müharibələri stabil və təhlükəsiz Azərbaycana marağı artırır. Ekspertlər deyir ki, ölkəmizə gələn turistlərin gündəlik xərcləri minimum 150-200 dollardan başlayır. Bu pullar həm dövlətə əlavə vəsait qazandırır, həm özəl sektora nəfəs verir, həm sadə vətəndaşın güzəranına təsir göstərir. Hətta dəniz qırağında qarğıdalı satanlar da qazanır. Elə isə niyə onları bəyənmirik?

İndi kimsə hotelin elektrik çaydanında çay əvəzinə, düyü qaynadıbsa, bu, otel müdiriyyətinə ümumiyyətlə, çaydanların yığışdırılması barədə göstəriş verməyə əsas yaratmır. Bizimkilər xarici ölkələrdə yüz oyunlardan çıxması azmı olub? Belə çıxır onda da Avropa ölkələri Azərbaycanlı turistlərə qapılarını bağlamalıdır? Hər bir ölkənin geri qalmış da var, ziyalı da, parlaq şəxsiyyətləri də. Yeri gəlmişkən, bəyənmədiyimiz ərəblərin 6 Nobel mükafatçısı var! Bulvardakı ərəblərə rişxənd edən hər dəfə gəlib-gedənə söz atan "özümüzünkülərə" də baxsın, lütfən...

Neft pulları ilə gələn ərəblərin əksəriyyəti bir "başqa dünya"nın adamıdır deyər, Azərbaycandakı bahalıq da hiss eləmir. Lakin sui-istifadələrə də son qoymaq lazımdır. Yoxsa "ərəbdür də, pulu çoxdur", yanaşması olacaqsın, onları da ürkdüb qaçıracığıq. Normal davranış, burdan gedən ərəblər pulsuz-parasız Azərbaycanı təbliğ edəcək, qat-qat artıq turist bizi seçəcək.

Ərəb ölkələrindən gələn turistlərin 99 faizi Azərbaycandan razı qaldığını deyir. Yaxşı haldır. Biz avropalıları razı sala bilmərik, təbii. Amma ərəb razı qalırsa, onu lağlağı obyektinə çevirməyək. Çalışmalıyıq ki, ölkəmizə gələn bir daha gəlmək istəsin. Ona görə də həm onlara münasibətimizdə, həm davranışımızda, həm də xidmət sahəsində ölçülü-biçili davranmalıyıq. O gün gəmi gəzintisində bir qrup Azərbaycanlı xanımın elə qarşısında oturmuş ərəb həmcinsləri barədə aşıqlayıcı sözlər dediyinin şahidi oldum. Sadəcə, ayıbdır! Heç görmüsünüzmü İstanbulda ərəb, ya ispan olduğu üçün kimsə araya qoysunlar, satışsınlar? Bizim problemlərimiz varsa, bunun suçu ərəbdə deyil, hirsimizi onların üstünə tökməyə. Həm də qonaqpərvərlik, millət adımız var, unutmayaq...

Daha öncə xəbər verdikimiz kimi, "Ekstremal jurnalistlərin təcrübə poliqonu" adlı layihə çərçivəsində jurnalist və fotoqraflar cəbhə bölgəsində olan hərbi hissələrdə təlim keçirlər. 1 həftə davam edəcək təlimdə jurnalistlər müxtəlif sahələr üzrə dərs keçir, çətinlikləri aşırırlar.

Xüsusi seçilmiş hərbiçilər, hərbi jurnalistika üzrə ekspertlər tərəfindən keçirilən dərslərin məqsədi isə ölkəmizin sərhədləri daxilində, istər digər dövlətlərdə ola biləcək müharibələr zamanı media işçilərinin həyatlarını təhlükəyə atmadan informasiya toplamaq, döyüşlər zamanı çəkilmiş qaydaları və hərbi bilgilərin öyrədilməsidir.

"Dinc Dünya" Araşdırma Mərkəzinin təşkilatçılığı və Müdafiə Nazirliyinin dəstəyi ilə keçirilən təlimlərin ikinci günündə jurnalistlərin ilk dərsi hərbi sirt və onun qorunması, dövlət sirri, hərbi sirlərin nələrdən ibarət olması və məsuliyyəti ilə bağlı olub.

İkinci dərs isə atış poliqonunda keçirilib. Burada jurnalistlər ehtiyac olarsa, silahla davranış qaydalarını, silahların xüsusiyyətlərini və atış açmağı öyrəniblər.

Daha sonra isə döyüş zamanı sənəklərdə hərəkət qaydaları, hədəfə çevrilməmək, atəşdən gizlənmək kimi həyatı önəm daşıyan dərslər keçilib.

Jurnalistlərin sənəklər təlimləri davam edir

Media təmsilçilərinə müharibə şəraitində informasiya toplamağın qaydaları öyrədilir

Təlimlər zamanı xüsusi gizlədilmiş minalar haqqında məlumat alan jurnalistlərə düşməndən geri alınmış sənəklərdə hərəkət qaydaları öyrədilib.

Növbəti dərs isə hərbi hissədə keçirilib. Jurnalistlər və həmcinin hərbiçilərin iştirakı ilə keçirilən dərslərdə hərbi ölüm və intihar halları, onların səbəbləri, intiharların qarşısının alınması və xəbər hazırlanarkən dəqiq informasiya almağın yolları öyrədilib. Həmcinin bu barədə jurnalistlər və hərbiçilər arasında müzakirələr aparılıb.

Hər gün müxtəlif dərslər keçən jurnalistlər arasında "Yeni Müsavat" qəzetinin əməkdaşı da yer alır. Daha 5 gün davam edəcək təlimlər haqda hər gün yeni məlumatlar verəcəyik.

□ Məhəmməd TÜRKMƏN
□ Fotolar müəllifindir

"Qara Qarayev" də ikimərtəbəliləri söküb 16 mərtəbəli tikəcəklər

İkimərtəbəlilərin sakinlərinə həmin binadan mənzillər veriləcək

Metronun "Qara Qarayev" stansiyasının yaxınlığında yerləşən ikimərtəbəli binaların sökülməsinə başlanılıb. Musavat.com-un məlumatına görə, Nizami rayonu, Şirin Mirzəyev küçəsi 34 ünvanında yerləşən tikililərdən ikisi tam, digər biri isə yarımqıç formada sökülüb və hazırda orada da sökülmə işləri davam etdirilir.

Söküntü aparılan binalarda yaşayan sakinlərin isə demək olar ki, hamısı köçürülüb. Yalnız tam sökülməyən bir binada köçürülməyən bir-iki ailə qalıb ki, onların da yaxın günlərdə köçürülməyi bildirilir.

Əldə etdiyimiz məlumata görə, ərazidə sökülən tikililərin yerində 16 mərtəbəli bina tikiləcək. İkimərtəbəli tikililərdə yaşayan sakinlərə də həmin binadan mənzillər veriləcək. Hazırda isə sakinlərə şəhərin digər yerlərində qalmaları üçün kirayə haqqı verilib. Ərazidə sökülmə işləri davam etdirilir.

Onu da qeyd edək ki, sökülən binaların birində "Beynəlxalq Əlillər Cəmiyyəti"nin ofisi də yerləşir. Hələlik onların köçürülməsi ilə bağlı cəmiyyətin rəhbərliyi ilə danışıqlar aparılır. Ərazidə tikinti işlərini "Vesta Construction" şirkəti aparır. Şirkətin əməkdaşından aldığımız məlumata görə, sökülən ikimərtəbəli binada yaşayan sakinlərin hər birinə yeni bina tikilənə qədər yaşamaqları üçün şirkət tərəfindən kirayə haqqı verilib. Kirayə haqqının məbləği sakinin sökülən köhnə mənzilinin ərazisinə uyğun təyin

edilib. Yeni misal üçün, 2 otaqlı-3 otaqlı olana isə 3 otaqlının kirayə haqqı ödənilir. Şirkətin

əməkdaşının sözlərinə görə, sakinlər verilən məvəciblə razılaşsınlar.

Ərazidə daha bir binanın (yataqxananın) sökülməsi də layihəyə daxil edilib. Lakin hələ ki yataqxananın sökülməsinə başlanmayıb. Yeni binanın nə zaman tikilib başa çatacağı isə dəqiq məlum deyil. Hələ ki tikinti işlərinə başlanılmayıb. Bina tam hazır olduqdan sonra sakinlərə paylanan mənzillər xaricində, digərləri satışa çıxarılaçaq.

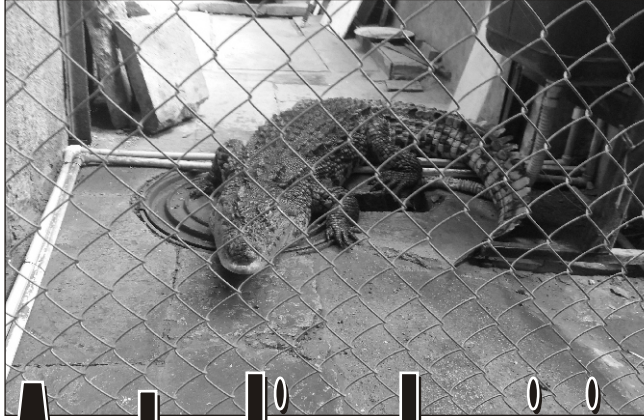
Onu da qeyd edək ki, metronun "Qara Qarayev" stansiyasının yaxınlığında olan ikimərtəbəlilərin yaxın beş il ərzində tam sökülməsi nəzərdə tutulub.

Xatırladaq ki, tikinti işləri ilə bərabər, Şirin Mirzəyev və Nəsimi küçələrinin kəsişməsində ötən aydan etibarən sürətli təmir işləri də aparılır. Artıq söyldüyümüz küçələrin 600 m-lik hissəsi yüksək keyfiyyətlə təmir edilərək vətəndaşların istifadəsinə verilib.

Sözgedən hissədə zəruri olan yerlərdə piyada səkiləri bərpə olunaraq asfaltlanıb, səkilərin və yol ayrıcının kənarlarına yeni səki daşları düzülüb, köhnə asfalt-beton örtüyünün üst qatı frezlənərək kənara daşınıb və yeni asfalt-beton örtüyünün döşənməsi işləri həyata keçirilib. Bundan başqa, Şirin Mirzəyev küçəsindən Rüstəm Rüstəmov küçəsi ilə kəsişməyədək olan hissədə 1 metr enində yeni yol ayrığı da inşa olunub.

□ Əli RAİS
□ Fotolar müəllifindir

Paytaxt əhalisinin və turistlərin ən çox axın etdiyi Bakı Zooparkı yay aylarında da fəaliyyətini davam etdirir. Nərimanov rayonu ərazində yerləşən heyvanat parkında istənilən növdə heyvanlara rast gəlmək olar.

və xəstə olub-olmaması yoxlanılır. Bizi ətlə təchiz edənlərdən ət müqavilə ilə alınır".

Direktor bu il zooparka gələnler arasında turistlərin sayının artdığını da diqqətə çatdırdı: "Bu yay zooparka gələnler əsasən xarici ölkələrdən gələnlerdir. Əksəriyyətinin ərəb olduğunu bilirik. Onlar heyvanat parkı haqqında bələdçilərin köməyi ilə öyrənirlər. Qiymət-

"Rio-2016" da oyunlar, qalmaqallar davam edir

Azərbaycan 32-38-ci sıralara gerilədi...

Braziliyanın Rio-de-Janeyro şəhərində keçirilən 31-ci Yay Olimpiya Oyunları davam edir. Xatırladaq ki, bu turnirdə ilk dəfə tam heyətlə təmsil olunan Azərbaycan 56 atleti ilə yarışlarda iştirak edir. Bu gündə onlardan 19-u mübarizəyə qoşulub, 9 nəfəri isə iştiraklarını başa vurub. Digər 10 atlet mübarizəyə davam edir.

Boks üzrə keçirilən yarışlarda atletimiz Abdullayev medal qazanacağına ümidlər çoxdur. O, ilk qarşılaşmada fransalı Pol Omba Bionqoloya texniki nokautla qalib gəlib. Bundan sonra isə 1/4 final mərhələsində özbəkistanlı Rüstəm Tulaqanovla mübarizə aparacaq. İddialara görə, boksçumuz qələbə qazanacağı halda, özü üçün ən azı bürünc medalı təmin edəcək.

Ümumilikdə isə yarışlarda ölkəmiz 10 kişi və 1 qadın boksçu ilə təmsil olunur. Onlardan hələlik 49 kq çəkidə ringə çıxan Rüfət Hüseynov mübarizəni dayandırsa da, Albert Səlimov (60 kq), Kamran Şahsuvarlı (75 kq), Teymur Məmmədov (81 kq) və Məhəmmədresul Məcidov (+91 kq) da ilk görüşünü qələbə ilə başa vura biliblər. Kamran Şahsuvarlı ilk görüşdə çinli Zao Minqanq ilə qarşılaşıb. Görüş 3:0 hesabı ilə atletimizin xeyrinə başa çatıb. Nəticədə təmsilçimiz 1/8 finala yüksəlib. Atletimiz avqustun 13-də keçiriləcək döyüşdə rusiyalı Artyom Çebotaryov ilə qarşılaşacaq. Boksçumuz Albert Səlimov Olimpiyada 1/8 finaldan start verib. Təmsilçimiz irlandiyalı Devid Coysa hər üç raundda qələbə qazanaraq 1/4 finala yüksəlib. Atletimiz Məhəmmədresul Məcidovun rəqibi isə mərəkəşli Mohammed Arjaoui olub. Rəqibinə 3:0 hesabı ilə qalib gələn təmsilçimiz 1/8 finala yüksəlib. O, bu mərhələdə qazaxıstanlı İvan Diçko ilə qarşılaşacaq.

Azərbaycanı idman gimnastikası üzrə yarışlarda təmsil edən, Avropa Oyunlarının 5 qat mükafatçısı Oleq Stepko isə kişilər arasında çoxnövcülük üzrə final mübarizəsi aparacaq. Yarış 24 idmançı arasında keçiriləcək.

Həmçinin yarışın VI günündə cüdoçu Məmmədli Mehdiyev (90 kq) və üzgüçülər Fatimə Alkəremova (100 metr, sərbəst) ilə Boris Kirilov (200 metr, arxasıüstə) mötəbər turnirdə debüt edəcəkləri halda digər 3 atletimiz mübarizəyə davam edəcək. Kano slalomçu Yuri Meqliç isə yarımfinalda qüvvəsini sınaqacaq. 200 metr məsafəyə arxası üstə üzmədə isə Boris Kirillov öz gücünü sınaqacaq.

Yarışlarda hələ ki yeganə medalımız Rüstəm Orucovdan gəlib. Millimiz yarışlarda medal sayına görə 27-ci sırada olsa da sonradan 32-38-ci sırada yer alıb. Oyunlarda bu günə qədər ABŞ liderliyini qoruyub saxlaya bilib. Çin də ikinci pillədəki yerini qoruyub. Üçüncü pillədə isə dəyişiklik olub. Avstraliya yığması 2 bürünc medal qazansa da, yerini 1 dəst mükafat qazanan Macarıstana verməli olub.

4 illiyin möhtəşəm Olimpiya Oyunlarında artıq rekordlar da müəyyənləşib. Çinli ağırlıqaldıran Denq Vey Braziliyadakı Olimpiya Oyunlarında iki dünya rekordu qıran ilk idmançı olub. 63 kq çəki dərəcəsinə çıxış edən xanım atlet həm təkənla qaldırma, həm də yekun nəticədə dünya rekordu müəyyənləşdirib. Bu gündə ikinci hərəketdə 147 kq qaldıran idmançı olmayıb. Asiyalının yekunda topladığı 262 kq nəticəsi də planetin ən yüksək göstəricisidir. Ümumilikdə isə Rio-2016-dakı dünya rekordlarının sayı 9-a çatıb. Bunlardan 5-i üzgüçülük, 3-ü ağırlıqaldırma, 1-i isə kamandan oxatmada qeydə alınıb.

"Rio-2016" oyunları başladığı ilk günlərdən qalmaqallarla tarixə imza atmaqdadır. Şəhəri bürüyən cinayətkarlar, məişət problemləri, seks olayları bunu deməyə əsas verir. Xoşagəlməz olaylardan biri 73 kq çəki dərəcəsinə bürünc medal qazanan 32 yaşlı belçikalı Dirk van Tiheltin başına gəlib. Apasport.az saytının məlumatına görə, atlet uğurunu qeyd etmək üçün Kopakabana çimərliyinə yollanmağına peşman olub. Çimərlikdə idmançı ilə qarşılaşan qərəçilər cüdoçunun üzünə bir neçə zərbə endirərək, onun mobil telefonunu əlindən alıblar. Döyülməsinə baxmayaraq, van Tihelt Rioda qazandığı bürünc medalı cinayətkarlara verməyib.

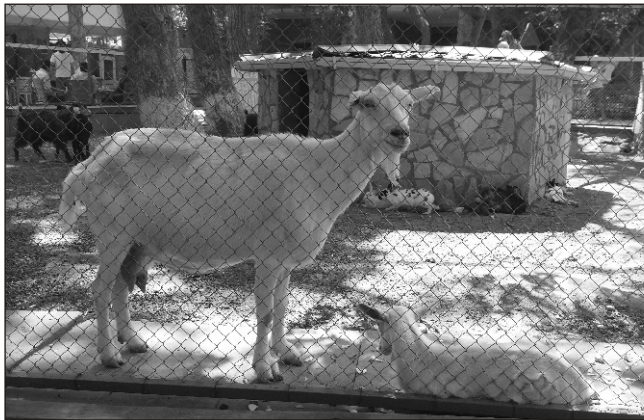
Mərəkəşli boksçu, 22 yaşlı Hasan Saada isə çərşənbə günü Olimpiya Kəndində çalışan iki qadına seksual xarakterli hərəkətlər etdiyi üçün polis tərəfindən saxlanılıb. Qadınların şikayəti əsasında istintaqa cəlb olunan idmançının 15 gün həbsxanada qalacağı bildirilib.

22 yaşlı namibiya boksçu Cunyas Conas da xidmətçi qadına təcavüz etdiyi üçün polis tərəfindən saxlanılıb. 64 kq çəki dərəcəsinə yarışan boksçu cümə günə fransız boksçu Həsən Amzile ilə döyüşəcəkdi. Böyük ehtimalla, fransız idmançıya texniki qələbə veriləcək. Qeyd edək ki, idmançı "Rio-2016"nin açılış mərasimində ölkəsinin bayrağını daşımışdı.

✎ Xalidə GƏRAY

Avstraliya keçisi, Kamerun çəpişi, Azərbaycan tısbacağı bir qəfəsdə

Bakı Zooparkının qızmar yay günləri; buranı indi ərəb turistlər də ziyarət edir

lər onlara da öz vətəndaşlarımız olduđu kimidir".

Azər Hüseynov onu da bildirdi ki, zooparka gətirilən bəzi yeni heyvanlar xarici ölkələrdəki zooparklardan mübadilə yolu ilə alınır, yəni heyvanlar dəyişdirilir: "Tiflis zooparkına 1 nəcis maral və 10 sultan toyuğu verib, evəzində yaquar, 5 meymun və lama aldıq. Azərbaycanda tutulan və ya yaralanan çox sayda heyvanlar da zooparka verilir. Flaminqo, leş yeyən qartal, səhra qartalı, ağbaş çərkəz, qu, qızılqaz, canavar, ayı bu heyvanları Bakı zooloji parkına təhvil verilir. Xəstə və yaralı şəkildə verilən heyvanlara yardım göstərilib, zooparkda saxlayırıq".

Bəs görəsən, buraya gələn ziyarətçilər zooparkın durumundan razıdırlarmı? Bunu öyrənmək üçün zooparka gələn insanlarla həmsöhbət olduq.

Arif adlı şəxs zooparkın durumundan narazı olduğunu dilə gətirdi: "Mən özüm Rusiyadan yeni gəlmişəm. Heyvanlara da marağım çoxdur. Burada gördüklərim məni dəhşətə gətirdi. Diqqət edirsinizsə, hər tərəf zibillikdir. Rusiyadakı heyvanxanalarla müqayisə etsək, çoxsaylı qüsurların olduğunu görürük. Məsələn, təmizlik işləri ön plana çəkilməlidir. Bayağ pələngin yaxınlığından keçdim, ətin iyindən durmaq olmur. Köhnə olduğu ilk baxışdan seziilir. Heyvanların qaldığı yerlər natəmiz vəziyyətdədir. Dəvələri qotur basıb, üfunət iyindən heyvanların qəfəslərinə yaxın durmaq olmur".

Xatırladaq ki, bu il Bakı Zooloji Parkında nəcis maral, canavar, dəvə və şir bir bala, kenguru isə 2 bala dünyaya gətirib.

✎ Mağrur MƏRD
Fotolar müəllifindir

Xatırladaq ki, Bakı heyvanat parkı 1942-ci ildə yanvarın 2-də yaradılıb. Heyvanat parkı nadir və nəslə kəsilməkdə olan heyvan növlərinin canlı genofondu yaratmaq, onları saxlamaq və artırmaq kimi vacib vəzifəni yerinə yetirir. Heyvanat parkında Azərbaycanın faunasına aid adi, nadir və nəslə kəsilməkdə olan heyvanlardan başqa, dünyanın müxtəlif iqlim qurşaqları üçün xas olan heyvanların genofondu toplanıb.

Yayın bu qızmar günlərində zooparkın durumu, oradakı heyvanların hansı şəraitdə saxlanması ilə maraqlanmaq üçün "Yeni Müsavat" qəzetinin müxbiri zooparka baş çəkib.

Zooparkın kassasının ətrafında az sayda ziyarətçi gözə dəyir. Qiymətlərə gəlincə, giriş qiyməti böyüklər üçün 1 manat 50 qəpik, balacalar üçün isə 1 manatdır. 3 yaşa qədər uşaqlar üçün isə pulsuzdur.

Havaların isti keçməsi Bakı Zooparkına gələnlərin sayının azalmasına səbəb olub. Buradakı heyvanlar da isti yay günlərində halsız görünür və yuvalarından belə çıxmırlar. Elə çəkiliş zamanı da əksər heyvanların kölgəyə çəkilib, Günəş şüalarından gizləndiyini gördük. Təbii ki, bu heyvanlar təmaşaya gələnlərdə maraqla yanaşmır və bu səbəbdən bir çoxları zooparka gəlməkdən imtina edir.

Bizimlə həmsöhbət olan Bakı Zooparkının direktoru Azər Hüseynov bunun səbəbini yay fəslə olması ilə əlaqələndirdi: "Zooparka gələnlər aprel, may aylarında, tətill qabağı çoxalır. Bu gün (dünən-red.) 38 dərəcə isti var. Təbii ki, heç kim bu vaxt heyvanlara baxmağa gəlməz. Diqqət edirsinizsə, heyvanlar öz yuvalarından çıxmırlar, istidən çölə çıxmırlar. Xüsusən isti günlərdə onlara diqqət edirik, vaxtı-vaxtında sularını, yemlərini veririk. Çölə çıxmağa məcbur etmirik. Pələngin, yaquarın, xüsusən də su quşlarının hovuzları daim nəzarətdə saxlanılır, vaxtında suyu dəyişdirilir".

Zoopark direktoru onu da qeyd etdi ki, heyvanların isti havada müxtəlif xəstəliklərə tutulmaması üçün profilaktiki tədbirlər aparılır: "Heyvanlar xəstələnən zaman özüm başda olmaqla, baytar həkimlərimizin köməyi ilə mütəmadi olaraq profilaktiki tədbirlər aparılır. Birələrə, gənələrə qarşı mübarizə aparılır. Rübə bir dəfə məməlilərə, yırtıcılara qurd dərmanları verilir. Yırtıcıların quduzluğa qarşı peyvəndləmə işləri aparılır".

Azər Hüseynov zooparka yeni heyvanların gətirildiyini də vurğuladı: "Ötən il zooparka 1 metr 60 santimetr uzunluğunda iquana gətirildi. Bir vətəndaş evində saxladığı iquananı bizə hədiyyə verdi. Hər zooloji parkda belə bir nümunə

yoxdur. Heydər Əliyev Fondu tərəfindən bizə köməklik olundu. İnsanların heyvanlarla ünsiyyəti və heyvanları yemləməsi üçün xüsusi yerlər quruldu. İquana üçün həm qış, həm də yay valeri tikildi. Oxatan kirpilər üçün şüşələr dəyişdirildi. Zooparka gələn heyvanlar arasında quşlar da var. Kanada Kazarkası yeni gətirilib. Ən son gətirilən isə iki baş ayı balasıdır".

Müsahibim qeyd etdi ki, heyvanlar yaşlanıb, əldən düşəndə belə onlara diqqət və qayğı göstərilir: "Zooloji parkdakı yaşlı heyvanlar son nəfəsinə kimi burada saxlanılır. Burada 28 yaşında dünyasını dəyişən Benqal pələngi var idi. O, pələng təbiətində 12-15 il yaşayır. Onun dişləri tökülmüşdü və biz ona eti ma-

şında çəkərək verirdik. Çətin olsa da, bu formada saxlaya bildik. Yəni heyvan əldən düşəndə də onu çıxarmırıq. Bizdə açıq qəfəsdə bir neçə heyvan dostcasına yaşayır. Gördüyünüz kimi keçi, dovşan, tısbığa, sincab, toyuq və hətta vəhşi quşlar da bir yerdə yaşayırlar. Bu müsbət haldır ki, digər yabani heyvanlar da buraya toplaşır. Biz də onlara qidalanmaq üçün mümkün qədər şərait yaradıırıq. Avstraliya keçisi, kamerun çəpişi, Azərbaycanın qırmızı kitaba salınan tısbığı, velikan böyük və adi dovşanlar bir-birilərinə uyğunlaşıb, onlara yaradılmış geniş və rahat bir yuvada gəcələyirlər. Heyvanların qidalanmasına da diqqət edirik. Xüsusən də ət yeyən heyvanların ətli alınarkən, sağlam

Məktəbə hazırlıq dövlət hesabına olacaq

Ekspert: "1-ci sinfə gələn uşaqların 20 faizə qədər məktəbəqədər tərbiyə görür"

2016-2017-ci tədris ilindən ümumtəhsil məktəblərində 5 yaşlı uşaqların dövlət hesabına məktəbə hazırlıq təhsilə başlanılacaq. Bununla bağlı təhsil naziri Mikayıl Cabbarov əmr imzalayıb.

"Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 11 iyul tarixli 271 nömrəli qərarının icrası barədə" əmrə əsasən, yeni tədris ilindən məktəbə hazırlıq təhsilinə cəlb olunacaq 5 yaşlı uşaqların adlı siyahısı hazırlanacaq, ərazilər üzrə məktəbə hazırlıq təhsili təşkil ediləcək məktəblər və müəllimlər müəyyən ediləcək. Həmçinin məktəbə hazırlıq qrupları yaradılacaq, ümumtəhsil məktəblərində lazımi təlim şəraitinin təmin olunması istiqamətində tədbirlər görülməlidir. Məktəbə hazırlıq təhsilini aparacaq müəllimlər üçün təsdiq olunmuş tədris planı və proqramı uyğun öyrədici təlimlər keçiriləcək.

Əmrle Naxçıvan Muxtar

Respublikasının Təhsil Nazirliyinə, Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinə, Gəncə Şəhər Təhsil İdarəsinə, rayon (şəhər) təhsil şöbələrinə tapşırıb ki, məktəbə hazırlıq

qruplarına sənəd qəbulunun avqustun 15-dən sentyabrın sonunadək aparılmasını nəzərdə tutsunlar.

Azərbaycanda məktəbəqədər təhsil 3 yaşdan başlayır. Məktəbəqədər təhsil uşaqların intellektual, fiziki və psixoloji inkişafında, potensial imkanlarının üzə çıxarılmasında, məktəbə hazırlanmasında, onlarda mənəvi keyfiyyətlərin, müstəqillik, yaradıcılıq, təşəbbüskarlıq və həyatı bacarıqların formalaşmasında mühüm rol oynayır. Ancaq təəssüflərlə olsun ki, bu gün 1-ci sinfə gedən uşaqların cəmi 20-30 faizi məktəbəqədər təhsil görür. Buna isə səbəb keyfiyyətli məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin olduqca bahalı olmasıdır. Təhsil nazirinin müvafiq qərarının bu faiz göstəricisini artıracağına ümid edilir.

"XXI əsr" Təhsil Mərkəzinin rəhbəri, təhsil eksperti Etibar Əliyev təhsil nazirinin bu addımının təqdirəlayiq olduğunu dedi: "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununda göstərilir ki, Azərbaycanda məktəbəqədər təhsil üç yaşdan başlayır. Hazırkı durumda orta məktəblərin 1-ci sinfinə gələn uşaqların 20 faizə qədər məktəbəqədər tərbiyə görür. Bu, çox aşağı göstəricidir. Bu səbəbdən uşaqların məktəbə hazırlığı vacib məsələdir. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində uşaqların hazırlığı ibtidai

təhsildə özünü mütləq büruzə verir. Lakin bu imkanlar məhdud olduğundan uşaqların məktəbə hazırlığı genişləndirilməlidir. Təhsil Nazirliyinin bu təşəbbüsü təqdirəlayiqdir. Bu proses məktəbəqədər təhsilin ehatə dairəsinin genişlənməsinə qədər davam etməlidir. Fikrimcə, şəhər və regionlarda məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin sayını artırmaq lazımdır. Bizdə imkanlı adamlar restoran, şadlıq sarayları, villalar tikdirirlər. Onların məktəb və bağça tikməyə həvələri yoxdur. Ancaq bağça və məktəb tikdirməyə varlılar da var. Onların qurduqları bağça və məktəblərə elə qiymət qoyulur ki, onlardan yalnız varlılar istifadə edə bilərlər. Yeni şəxsi məqsədlər hər şeyi üstələyir".

□ Günel MANAFLI

Bakıdan qaçırılıb İŞİD-ə verilən uşağı atasına pulla satırlar
Ailə başçısı: "Bu variantlar baş tutmasa, yəqin ki, mənə öldürməyə çalışacaqlar"

2015 -ci ilin aprelində iki azyaşlı qızını da götürüb Suriyaya qaçan Pervanə Yusifovanın Azərbaycana qaytarılması üçün pul istənilir.

Aznews.az-ın məlumatına görə, bunu ailə başçısı İlqar Yusifov deyib. Onun sözlərinə görə, hazırda Suriyanın hansısa şəhərində məskunlaşan və İŞİD-ə qoşulan həyat yoldaşı və azyaşlı qızlarının qaytarılması üçün 15 000 manat pul tələb olunur: "Uşaqların aparıldığı yerdən mənə ardıcıl olaraq ismarışlar yazılır. Deyirlər ki, uşaqlarını istəyirsinizsə, gəl apar. Bunun qarşılığında məndən 1500 dollar istənilir. Amma mən hesab edirəm ki, bütün bunlar oyundur. Onların məqsədi mənə də bu işlərə cəlb etmək və zərərsizləşdirməkdir".

İ.Yusifov deyir ki, onun burada qalması, ardıcıl olaraq aidiyyəti qurumlara şikayəti, məsələni qismən də olsa ictimailəşdirməsi və Azərbaycan vətəndaşlarını İŞİD-ə cəlb edən cinayətkar qrup barədə geniş məlumatla sahib olması qarşı tərəfi möhkəm narahat edir: "Onlar variantlardan istifadə edib mənə zərərsizləşdirməyə çalışırlar. Bunun üçün bütün yollara əl atırlar. Bu variantlar baş tutmasa, yəqin ki, mənə öldürməyə çalışacaqlar. Çünki mən onları ifşa edirəm. Onlar barədə hər bir məlumata malikəm. Ancaq təəssüf edirəm ki, bu məlumatlar aidiyyəti qurumların heç birini maraqlandırmır. Görünür, onlar İŞİD-ə işləyən cinayətkar qrupu nəyəsə görə zərərsizləşdirmək istəmir".

O, bəzi dövlət qurumlarına qarşı kəskin ittihamlar da irəli sürüb: "Mənim həyatım təhlükədədir. Bununla bağlı bütün aidiyyəti qurumlara dəfələrlə məktublar, teleqramlar vurmuşam. Heç bir faydası yoxdur. Bilirsiniz ki, uşaqların ölkədən çıxarılmasında keçmiş MTN-in günahı olub. Onlar bu işə nəinki göz yumublar, hətta maraqları olub. Belə olmasaydı, mənim müraciətlərimə baxardılar. Bu işdə əsas rol oynayanlardan biri nazirliyin əməkdaşı Pərviz adlı şəxs idi. İndi də o, həmin işindədir. Daha doğrusu, yeni yaradılan DTX-də çalışır. Bu adam mənə hər gün hədələyir. Uşaqların geri qaytarılması üçün etdiyim müraciətlərin qarşısını almağa çalışır. Danışacağım halda mənim başıma oyun açacağını deyir".

Kişilər!!! Axırcı şans!!!

İsrail təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenomasi (vəzidə düyünlərin amala gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyünməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızılı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən öyilməsi (Peyroni xəstəli.)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalqlar və ağrılaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- * Yuxuda iken və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalxması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunların dərmansız müalicəsi

Həkimə zəng etmək üçün (saat 11.00-dan sonra)

Tel: (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com doktor Vaiz Səmədov.

EduCenter kursları

- * Dil kursları (Alman dili, İngilis dili, Rus dili)
- * Microsoft office (Word, Excel, Power Point)
- * Dizayn proqramları (Photoshop, Corel Draw)
- * Sistem
- * Mühasibat uçotu (1C, 8.2)
- * Video montaj
- * Məktəblilərin dərslərinə hazırlığı
- * Abituriyent hazırlığı
- * Məktəbə qədər hazırlıq
- * Şahmat kursları
- * Tibb kursları
- * Fənn hazırlığı
- * Rəsm kursları

Tel: (+994 12) 428 08 38
 Mob: (+994 55) 729 96 86
 (+994 50) 703 96 86
 Ünvan: Adil Babayev 89-93

Mələm olduğu kimi, Azərbaycanda bu il yanvarın 1-dən etibarən spirtli içkilərin nağd qaydada satışı qadağan edilmişdi. Bu isə ciddi nərəlilik yaratmışdı. Amma indi yay fəslə olduğu üçün insanların spirtli içki tələbatı da artıb. Amma içkidən zəhərlənmələr, içki üstündə düşən davalar, adam yaralamalar və sair kriminal hadisələri nəzərə alanda içki yasağının qoyulmasının vacibliyinə inanırsan.

18, yoxsa 21 yaş?

Dünyanın demokratik, qanunun aliliyinin qorunduğu ölkələrində spirtli içki yasağı geniş yayılıb. Ümumiyyətlə, bəzi ölkələrdə bu içkilərə meylin azaldılması üçün onun əldə edilməsinə ciddi əngəllər yaradılır. Məsələn, İsveç, İrlandiya, İngiltərə, Finlandiya, Litva, Norveç, Hollandiya kimi ölkələrdə spirtli içkilərə yüksək vergilər qoyulur. Bundan başqa, onun istehlakında yaş sənzi, spirt dərəcəsinin azaltılması kimi ciddi məhdudlaşdırmalar da var.

Danimarka, İtaliya və İspaniyada beynəlxalq bir strategiya sənədi olmasa da, gənclərlə bağlı tədbirlərdə, məsələn, konsert və idman yarışlarında spirtli içkinin satışı qadağan edilib.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının Avropa üzrə nümayəndəsi Lars Moller bildirib ki, Avropa ölkələrində xüsusən gənclər tərəfindən spirtli içki istifadəsinin qarşısını almaq üçün bir sıra tədbirlər həyata keçirilir: "Avropa bölgəsində alkoqollu içkidən istifadə etmək və satın almaq üçün gənclər 18 yaşını bitirməlidir. Amerikada isə alkoqoldan istifadə yaşı 21-dir. İsveç, Norveç, Danimarka kimi bir çox ölkə alkoqollu içki istifadə yaşının artırılmasını düşünür".

Məsələn, 90-cı illərin sonunda Hindistanda istənilən spirtli içki reklamı qadağan edilmişdi. Hətta üzərində spirtli içki simvolunu daşıyan istənilən reklama yol verilmirdi.

Mağazalara qəsdən uşaqları göndərər, onlara spirtli içki satanları cəzalandırırlar...

İsveçrədə 18 yaşından kiçik gənclərə spirtli içki satılmır. Orada bu qadağaların nə dərəcədə həyata keçirildiyini yoxlamaq üçün bir sistem inkişaf etdirilib. Xüsusi olaraq seçilmiş 18 yaşından kiçik gənclər spirtli içki almağa çalışır və bu gənclərə içki satan mağaza sahibləri cəzalandırılır, cərimə ödənilir və bundan sonra onların spirtli içki satması qadağan edilir.

Avropadakı bir çox ölkədə spirtli içki satışı universitetlərin yataqxanası və məktəblərdə qadağandır. Bununla yanaşı, məktəblərin yaxınlığında yerləşən market, kafe və restoranlarda da spirtli içki satışına icazə verilmir.

Bəzi saatlarda içki içmək olar, bəzilərdə isə yox

Keçək ayrı-ayrı ölkələrdəki sistemlərə. Məsələn, Fransanın Strasburq şəhərində saat 21.00-dan saat 05.00-a qədər küçələrdə spirtli içki içmək qadağandır. Bu, bələdiyyə məclisinin 2012-ci ildəki məlum qərarından sonra belədir. Bundan başqa, Eyfel qülləsinin Champs-de-Mars sahəsində və Saint-Martin kanalı ətrafında spirtli içkidən istifadə 2011-ci ildən bəri qadağandır. Bununla yanaşı, Dijon və Toulouse, Langres və Quimper şəhərlərində gecə spirtli içkidən istifadə də qadağan edilib. Qadağa saat 15.00 ilə saat 03.00 arasında tətbiq edilir. Alkoqollu içkilərdən xəstəxana yaxınlığında, məktəb, industri-

dağandır. Bu, bələdiyyə məclisinin 2012-ci ildəki məlum qərarından sonra belədir. Bundan başqa, Eyfel qülləsinin Champs-de-Mars sahəsində və Saint-Martin kanalı ətrafında spirtli içkidən istifadə 2011-ci ildən bəri qadağandır. Bununla yanaşı, Dijon və Toulouse, Langres və Quimper şəhərlərində gecə spirtli içkidən istifadə də qadağan edilib. Qadağa saat 15.00 ilə saat 03.00 arasında tətbiq edilir. Alkoqollu içkilərdən xəstəxana yaxınlığında, məktəb, industri-

də içki satışı yasaqlandı və həmin müddətdə ictimaiyyətə açıq yerlərdə içkidən istifadəyə qadağa qoyuldu. Rusiyada sərxoş vəziyyətdə maşın sürənləri 2 ilə qədər həbs cəzası gözləyir və hazırda bunu 15 ilə qədər artırmağı düşünürlər.

Finlandiyaya keçək. Burada 18.00-9.00 saatları arası spirtli içki satılmır. Cümə günləri 20.00-a qədər satış mümkündür. Bazar günləri isə finlandlar heç yerdən alkoqollu içki ala bilmir.

kinin satışına icazə var. Bazar günü isə bu satış 11.00-18.00 saatlarında baş tutur. Kanadada pive xaricində bütün spirtli içkilər dövlətin nəzarətindədir. Satış saatları hansısa qanunla yox, dövlətin sahib olduğu dükanların açıq olduğu saatlarla məhdudlaşdırılıb. Mərkəzi hissədə yerləşən mağazalar isə 1-2 saat artıq açıq qala bilər. Kanadada və Amerikada spirtli içki satışı ilə bağlı qaydalar ştatlardan asılı olaraq dəyişir.

ABS: Nyu Yorkda pive sutkanın 24 saati satılır. Yük-

Hətta Avropada da onu yasaqlayıblar...

Spirtli içkinin istifadəsi ilə bağlı ilginç qrafiklər, qadağalar və cəzalar

ya sahələrində, qocalar evində istifadə qadağan edilib.

2015-ci ildə Fransanın şimalında axşam saat 20:00-dan sonra spirtli içkilərin satışı və ictimai yerlərdə istehlakı qadağan olunub. Fransanın Şimal Bölgəsi İcra Həkimliyyəti qadağa ilə bağlı açıqlama verib.

"Şiddət ehtiva edən aksiyaların keçirilməsinə səbəb olduğu üçün axşam saat 20:00-dan səhər saat 08:00-a kimi, içki satışı və ictimai yerlərdə istehlakı qadağan olunub. Qadağaya riayət edilmədiyi təqdirdə 150 avro pul cəriməsi tətbiq olunacaqdır".

İçkini necə saatlara bölüblər?

Adama elə gəlir ki, şaxtının və milli xüsusiyyətlərin təsiri nəticəsində ruslar səhər-axşam içki içirlər. Amma bu ölkədə spirtli içkidən zəhərlənərək ölənlərin sayı ildə 40 minə yaxındır. Məhz bu statistika açıqlanananda və spirtli içkiyə başlama yaşı 14-ə çatandan sonra ölkədə sərt tədbirlər görülməyə başlandı. Saat 22.00-dan səhər saat 07.00-a qədər marketlərdə

Norveç: Bazar ertəsi-çərşənbə: 10.00-17.00,

Cümə axşamı-cümə: 10.00-18.00,

Şənbə: 10.00-15.00 saatlarında mağazalarda spirtli içki almaq olar. Bazar günləri isə heç bir mağaza spirtli içki satmır.

İngiltərə: Burada da küçədə içki içmək qadağandır. Dövlətə aid kanallarda spirtli içki reklamı da qadağandır.

İsrail: Bar və restoranlar xaricində 23.00-06.00 saatları arasında içki satışı yasaqlandır.

İsveç: 19.00-10.00 arasında satışa icazə yoxdur. Şənbə günü saat 15.00-ə qədər satış baş tutur. Bazar günü isə ümumən spirtli içki satışı yoxdur.

İsveçrə: Gecə 22.00-06.00 saatları arasında market və kafələrdə spirtli içki satışı gerçəkləşdirilmir.

Almaniya: Küçədə içki içməyə pul cəzası tətbiq olunur. Bundan başqa, ölkənin bəzi bölgələrində gecə saatlarında içki satışı qadağan edilib.

Kanada: Ontario əyalətində 09.00-22.00 arasında spirtli içki

sək dərəcəli içkilər bazar ertəsi, şənbə günləri 09.00-24.00 arasında satılır. Bazar günləri isə satış saatları 09.00-21.00-dur.

Amerikada spirtli içki satışı məsələsində hər ştatın öz qanunları var. Hətta eyni əyalətdəki fərqli şəhərlərdə fərqli qaydalar özünü göstərir.

İranda içdinsə... qamçıya və ölüm hökmünə hazır ol

İranda spirtli içki qeyri-legal yollarla satılır və içilir. Belə ki, İranda sürücülərin 26%-i sərxoş vəziyyətdə yaxalanır. Bir iranlının içki tapıb alması isə təxminən 17 dəqiqə çəkir. Polis hesabatlarına görə, keçən il içki miqdarı əvvəlki illərə nisbətən 69 faiz artıb. Xaricdən içki ala bilməyən iranlılar onu evlərində hazırlayırlar. Viski, vodka, likör, şərab kimi içkiləri hazırlayanlar tez-tez sağlamlıqla bağlı problemlər də yaşayırlar. İçki içən adam birinci dəfə saxlanılsa - 80 qamçı, üçüncü dəfəsində isə edamla cəzalandırılır. Haqqında ölüm hökmü çıxarılan şəxs tövbə edərsə, edam qamçı ilə əvəz oluna bilər.

□ **Sevinc TELMANQIZI**

Qızıl medal alanların sayı ildən-ilə niyə azalır?

Etibar Əliyev: "Şagirdlərin qızıl və gümüş medallara layiq görülmələri digər həvəsləndirici tədbirlərdən fərqlənir"

Təhsil naziri Mikayıl Cabbarov ümumtəhsil məktəblərinin məzunlarının qızıl və gümüş medalla təltifi haqqında əmr imzalayıb. Nazirliyin məlumatına görə, "Ümumi təhsili xüsusi nailiyyətlərlə başa vuran məzunların qızıl və ya gümüş medalla təltif olunma Qaydası"nın, Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən 2015-2016-cı dərs ilində keçirilmiş tam orta təhsil səviyyəsi üzrə yekun attestasiyanın nəticələrini nəzərə alaraq və "Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi haqqında Əsasnamə"nin 13.5-ci bəndini rəhbər tutaraq, bu il Azərbaycanın ümumtəhsil məktəblərini bitirmiş məzunlardan 129-u qızıl, 29-u isə gümüş medalla təltif olunub.

Qeyd edək ki, yaxşı oxuyan şagirdlərin qızıl və gümüş medalla təltif edilməsi ənənəsi sovet dövründə də olub. Azərbaycanda orta məktəb məzunlarına qızıl və gümüş medalların verilməsi 1990-cı illərin əvvəllərindən dayandırılmışdı. 2009-cu ildə yeni qəbul olunan "Təhsil haqqında" Qanunda isə sovet təhsil sisteminin bu ənənəsinin bərpa edilməsi öz əksini tapdı.

Son beş ildə qızıl və gümüş medal alan şagirdlərin sayına diqqət etsək, azalma olduğunu müşahidə edirik. Belə ki, 2014-2015-ci tədris ilinin yekunlarına görə, ümumi təhsili xüsusi nailiyyətlərlə başa vuran şagirdlərdən 131 nəfəri qızıl, 21 nəfəri gümüş medalla, 2013-2014-cü dərs ilinin yekununda 176 nəfər qızıl, 25 nəfər gümüş medalla təltif olunub. Qızıl və gümüş medalla təltif olunmağa görə rekord göstərici 2012-2013-cü tədris ilində olub. Belə ki, həmin dərs ilində orta məktəbin 11-ci sinfini 238 şagird qızıl, 10 şagird isə gümüş medala bitirib. Ondan əvvəlki il isə medal alanların sayı az olub. 2011-2012-ci tədris ilində 138 nəfər orta məktəbi xüsusi nailiyyətlərlə başa vurub. Onların 118-i qızıl, 20-si gümüş medal alıb. Ən az rəqəm isə 2011-ci ildə olub. Həmin il Azərbaycanda şagirdlərdən 37-si qızıl, 16-sı gümüş medala layiq görüldü. Beləliklə, indiyə kimi ümumilikdə 960 şagird orta məktəbi medalla başa vurub. Onlardan 839-u qızıl, 121-i isə gümüş medal alıb.

Ancaq bir sıra ekspertlər qızıl medal alan şagirdlərin qəbul imtahanında yüksək nəticə göstərməməsindən qeyblənir. Bir sıra ekspertlər isə qızıl medal alan şagirdlərdən qəbul imtahanında güzəştli edilməsini istəyir. Maraqlıdır, ali məktəbə qəbul zamanı qızıl medalların nəzərə alınması neqativ hallar yarada bilərmi?

"XXI əsr" Təhsil Mərkəzinin rəhbəri, ekspert Etibar Əliyev şagirdlərin qızıl və gümüş medallara layiq görülməsindən digər həvəsləndirici tədbirlərdən fərqləndiyini dedi: "Ümumi təhsili xüsusi nailiyyətlərlə başa vuran məzunların qızıl və ya gümüş medalla təltif olunma Qaydası" 14 yanvar 2010-cu ildə təsdiq olunub. Bu qərara görə, qızıl medala namizədlərin 10 və 11 siniflər üzrə bütün fənlərdən illik qiymətləri "5" olmalıdır. Ümumi orta təhsil səviyyəsində 75 faiz "əla" qiymətlərlə bitirmək tam orta təhsil səviyyəsində oxuduğu müddətdə fənlər üzrə cari qiymətlərinin ən azı 75 faizi, illik qiymətlərinin isə hamısı "əla" olanlar medalla təltif olunurlar. Bununla yanaşı, qızıl medala namizədlər respublika və beynəlxalq əhəmiyyətli fənn olimpiadalarının iştirakçıları və qalibləri olmalıdır".

E.Əliyev 700 bal yığan abituriyentlərə qızıl medal verilməməsinin səbəbinin məktəb qaydalarının pozulması, yeni əlavə hazırlığa getmələri ilə əlaqəli olduğunu dedi: "Şagirdlərin qızıl və gümüş medallara layiq görülməsi digər həvəsləndirici tədbirlərdən fərqlənir və bilik yarışması üçün yaxşı motivasiya yaradır. Göründüyü kimi, şərtlər həm də ağırdır. Ola bilsin ki, hansısa abituriyent qəbul imtahanından 700 bal toplansın, lakin ona qızıl medal verilməsin. Yüksək nəticə göstərənlərin əksəriyyəti müəllim yanında hazırlıq keçdiklərini bildirirlər. Çox vaxt onları məktəbdə fənlərdən aldıkları qiymətlər maraqlandırmır və nəticədə qaydalar pozulduğundan onlara qızıl medal verilmir. Həm də nümunəvi davranış kriteriyasına əməl olunmur. Elə şagirdlər də var ki, məktəb təhsilinə daha çox üstünlük verir və qaydaları yerinə yetirdikdən sonra qızıl, yaxud gümüş medala layiq görülür. Məncə, burada narahatçılığa əsas yoxdur. Məktəb direktorları qaydaları yerinə yetirməyən uşaqların namizədliyini verə bilməzlər. Bu çox böyük məsuliyyət tələb edir. Qızıl və gümüş medal şagirdlərin məktəb illərinin ən parlaq səhifəsidir".

□ **Günəli MANAFLI**

MÜSAVAT

Son səhifə

N 175 (6496) 11 avqust 2016

Uşağına vegeterian dietası tətbiq edən valideynlərə 4 il həbs cəzası

İtaliya hakimiyəti müzakirə olunmaq üçün yeni qanun layihəsi hazırlayıb. Qanun layihəsinə görə, uşaqlarına vegeterian dietası tətbiq edən valideynlər 4 il qədər həbs cəzasına məhkum oluna bilər. Lenta.ru "The Independent"ə istinadən xəbər verir ki, qanuna düzəlişi "İrəli, İtaliya" partiyasının üzvü Elvira Savino təklif edib. O, öz bəyanatında bildirib ki, sözügedən menyular uşaqlar üçün natamam sayılır və sağlamlıqları üçün ciddi təhlükədir.

Vegeterian dietası əsasən uşaqların fast food yeməkləri ilə qidalandıran valideynlərin seçimi sayılır. Halbuki bu cür qidalanma uşaqları lazımı qədər vitamin, zülalla təmin etmir, onların inkişafı və boyunun uzanmasına yardım etmir. Savio eyni zamanda hesab edir ki, sözügedən rasion uşaqlarda nevroloji problemlər, anemiya və digər xəstəliklər yarada bilər.

Xatırladaq ki, İtaliyada məhz bu dieta ucbatından valideynlik hüququndan məhrum olan xeyli sayda valideyn olub. Bu olaylardan biri 2014-cü ildə, Milanda baş verib. Həmin vaxt 14 aylıq bir uşaq kalsium çatışmazlığı, çeki azlığı üzündən xəstəxanaya düşüb. Bundan başqa, 2015-ci ildə vegeterian dietası tətbiq edən bir ana barədə məhkəmə həftədə heç olmasa bir dəfə ət yeməyi bişirmək barədə qərar verib.

Qayınana kimi pulqabı...

Yaponiyada hazırlanan pulqabı ağıllı telefonlarla idarə edilir və sahibinə pula qənaət etməyə kömək edir. Pulqabının sahibi onun içə pul qoyduğu zaman nə qədər xərcləyə biləcəyi haqda telefona göstəriş verir. Pulqabının sahibi çox pul xərclədiyi zamansa onun altından kiçik təkərlər çıxır və sahibindən qaçmağa başlayır. Sahibi onu tutduğu zaman isə "Kömək edin" deyə qışqırır. Pulqabının sahibi dayanmadan pul xərclədiyi zaman isə əvvəlcə sahibinin anasına, sonra isə banka xəbərdarlıq məktubu göndərir. Pulqabındakı pullar azaldığı zaman sağa-sola tərəf hərəkət edərək sahibinə xəbərdarlıq edir. Pulqabı Yaponiyada təşkil edilən texnologiya sərgisində ictimaiyyətə təqdim olunub.

Rektor tələbələrdən qaçmaq üçün gizli yol düzəltdi

Berkliedəki Kaliforniya Universitetinin rektoru özünə yeraltı gizli yol düzəltdi. O, bunu tələbələr hər hansı etiraz aksiyaları keçirəcəkləri təqdirdə gizli şəkildə qaçmaq üçün edib. Rektor Nikolas Dirks öz otağına yaxın yerdən qazılan yeraltı yol üçün 9 min dollara yaxın vəsait sərf edib. Sözügedən məbləğ universitetin büdcəsindən ayrılıb.

Universitet təmsilçiləri isə bunu universiteti tərk etməyə zəruri təhlükəsizlik tədbiri adlandırdılar. Amma tələbə təşkilatının üzvləri bu üsulu doğru hesab etməyiblər. Onlar bildiriblər ki, tələbələrin narazılığı və etiraz aksiyalarına qarşı başqa mübarizə vasitəsi olmalıdır. "Fox News"un yazdığına görə, belə bir gizli yol düzəltmək ideyası tələbələrin 2015-ci ilin aprelində keçirdikləri kütləvi aksiyadan sonra yaranıb. Həmin vaxt tələbələr Dirksin qəbul otağının qabağında oturmaq aksiyası keçirmişdilər. Bu qələbəliyi sakitləşdirmək və aksiyanı yatızdırmaq üçün universitet rəhbərliyi polis çağırışdı.

2016-cı ilin aprelində məlum oldu ki, Kaliforniya Universitetinin rəhbərliyi 2011-ci ildə baş vermiş hadisələrdən etibarən universitetin nüfuzunun aşağı düşməsinin fərqinə varıb və bunu aradan qaldırmaq üçün 175 min dollara yaxın vəsait sərf edib. Xatırladaq ki, 2011-ci ildə tələbələrin universitet ərazisində keçirilən dinc aksiyasını dağıtmaq üçün polis gözyaşardıcı qazlardan istifadə eləmişdi.

Qadınlar bu peşəyə yiyələnmişin

İrannın Təhsil Nazirliyi qadınların bəzi peşələr üzrə təhsil almasını yasaqlayıb. Bunların arasında mühəndislik, ingilis ədəbiyyatı, ingilis dili tərcüməçiliyi, atom fizikası, arxeologiya, mühəsibat uçuotu, hotelçilik yer alır. Ümumən siyahıda 77 fakültə yer alır.

Nazirlik bu yasağa əsas olaraq onu göstərib ki, qadınlar bu sahələr üzrə təhsil alandan sonra özlərinə iş tapa bilmirlər. Maraqlıdır ki, İrannın ali təhsil müəssisələrində tələbələrin 65 faizi qızlardır və onlar təhsildə daha çox uğur qazanırlar. Ölkədəki insan haqları müdafiəçiləri isə bu yasağın yersiz və mənasız olduğunu bildirib. İngiltərədə sürgündə olan Nobel mükafatçısı, insan haqları müdafiəçisi Şirin Ebadi isə bu qərara təkli olaraq Birləşmiş Millətlər Təşkilatına müraciət edib.

Qoroskop
(11 avqust) Sabuhi Rahimli

QOÇ - Bəxtinizdə sevgi dolu bir təqvim var. Odur ki, özünüzmə məhəbbət ümmanına salmaqla daxili sıxıntılarınızı xeyli azalda bilərsiniz. Maliyyə uğursuzluqlarına görə narahat olmayın.

BUĞA - Ulduzların düzümü yalnız maliyyə məsələlərində uğurlara yiyələnəcəyinizdən xəbər verir. İstənilən sövdələşmə və ya işbirliyi xeyrinizə olacaq. Risk etməkdən qorxmayın.

ƏKİZLƏR - Yaxşı olar ki, bürcünüz haqqındakı bu proqnozu oxuyan eşidən kimi səfərə çıxasınız. Sizin üçün darıxanların çox olduğunu nəzərə alıb tövsiyələrimizə əməl edin. Səs-küylü şəhərdə nə tapmışınız?!

XƏRÇƏNG - Havaların qızmarlığını nəzərə alıb vaxtınızı əyləncə və istirahətə həsr edin. Çünki hansısa əməkdaşlıq və ya sövdələşmə uğursuz olacaq. Qonaqlıq və yeni tanışlıq üçün olduqca münasib vaxtdır.

ŞİR - Həmişə olduğu kimi, indi də ulduzlar maliyyə məsələlərində qənaətcil olmağınızı məsləhət görür. Gələcək planlarınızı düşünün. Nahardan sonra mütləq müqəddəs yerlərə baş çəkin.

QIZ - Bu gün sevdiyiniz adamlarla bir yerdə olmağınız sizə rahatlıq gətirəcək. Ötən dövrlərin nostalgisinə qapılmaqdan ənikbin nəzərlərlə gələcəyə baxmağınız məsləhətdir.

TƏRƏZİ - İştirakçısı olduğunuz görüşlərdə hövsələsizlik etməyin. Son vaxtlar təminatınızın pozulması ulduzların xoşuna gəlmir. Qeybət amilini isə özünüzdən qətiyyətlə uzaqlaşdırmalısınız.

ƏQRƏB - Astroloji göstəricilər əsəblərinizdə hələ də gərginlik olduğunu bəyan edir. Nəzərə alsaq ki, Ay bürcünüzdədir, deməli, daha ehtiyatlı olmalısınız. Maddi baxımdan uğurlu ola bilərsiniz.

OXATAN - Uğurlu tarix hesab etmək olar. Hansısa gərginlik və ya münaqişə gözənilmir. Deməli, nəzərdə tutduğunuz vəzifələrin əksəriyyətini reallaşdırmaqda da problemlə üzləşməyəcəksiniz.

OĞLAQ - Yay olmasına baxmayaraq, istirahətdən daha çox fəaliyyətə yer ayırmalısınız. Çünki təxminən saat 12-dən sonra şəxsi işlərinizdə əsaslı dönüş yarana bilər. Bu yönümdə sizə dəstək də veriləcək.

SUTÖKƏN - Sevgi-ailə münasibətlərində müəyyən mübahisələr gözənildiyindən bəri başdan buna hazır olmalısınız. Əmin olun ki, bütün münaqişələri yalnız siz yoluna qoya bilərsiniz.

BALIQLAR - Avqustun bu qaynar günündə bütün vacib işlərinizi saat 16-ya qədər başa çatdırmağa çalışın. Çünki sonrakı ərəfədə bütün cəhdləriniz boşa çıxa bilər. İnsanlarla xoş davranın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

4 yaşı var, amma 80 yaşlı qoca kimi görünür

Bayezid Hossain adlı banqladeşli bir uşaq cəmi 4 yaşında da olsa, progeria adlı xəstəlik ucbatından 80 yaşında kimi görünür. Bayezid Hossain dünyada olduqca nadir görünən bu xəstəliklə - erkən yaşda qocalma xəstəliyi ilə dünyaya gəlib. 18 yaşında anası Tripti Khatun deyib ki, oğlu 3 aylıqkən bütün dişlərini çıxarıb, 3 yaşında isə yeriməyə başlayıb. Xəstəliyinə görə dərisi normaldan 8 qat artıq sürətlə qocalan uşağın beyni isə hər hansı bir zərər görməyib. Amma uşağın indidən qocalar kimi dişləri tökülür.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU
Lisensiya N: B 114
SAYI: 4.750

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.